

Álit við tilmæli um samsýning og eftirløn til lögtingslimir

INNIHALDSYVIRLIT

1	Inngangur	2
2	Samandráttur	4
3	Verandi skipan í Føroyum	6
3.1	Løgtingslimir	6
4	Skipanin í grannalondum okkara	12
4.1	Grønland	12
4.2	Ísland	14
4.3	Danmark	16
4.4	Noreg	20
5	Lønarlagið í føroyska samfelagnum	25
6	Viðgerð og tilmæli	28
7	Keldulisti	38

1 Inngangur

Løgtingsformaðurin hefur í skrivi, dagfest 14. november 2017, tilnevnt Jógvan Amonsson, statsaut. revisor, Gunn Ellefsen, advokat, og Mariu á Dul, HR-leiðara, at manna nevnd at endurskoða lögtingslóg um samsýning og eftirløn lögtingsmanna.

Nevndin skipaði seg á fyrsta fundi við Jógvani Amonsson sum formanni.

1.1 Arbeidssetningur

Endamálið við arbeiðnum er at tryggja formansskapinum í Løgtinginum eitt dygt og væl grundað tilmæli um samsýningar og eftirløn lögtingsmanna, og skal nevndin sambært arbeiðssetninginum í sínum tilmæli taka atlit at:

- Lønarlagnum í landinum yvirhøvur
- Tí tign og ábyrgd, sum liggur í tingsessinum
- Hvussu tingmenn í grannalondum okkara verða løntir
- Øðrum viðkomandi viðurskiftum

1.2 Innsavning av upplýsingum og allýsingar

Vit hava valt at brúka nøkulunda sama leist, sum hefur verið brúktur av teim nevndum, sum hava viðgjørt samsýningar og eftirlønir hjá landsstýrismonnum v.m.

Vit hava savnað upplýsingar frá teim norðurlondum, sum sammetingar fyrr hava verið gjørdar við, tá viðurskifti hjá m.ø. landstýrismonnum v.m. hava verið viðgjørd.

Viðurskiftini hjá lögtingslimum eru lýst og verða samanlíknað við viðurskiftini í teim norðurlondum, sum vit hava valt at heinta upplýsingar frá, og harumframt eru upplýsingar fingnar til vega um lønarlagið í landinum yvirhøvur.

Vit hava harumframt verið á vitjan í Løgtinginum og kunnað okkum um arbeiðsviðurskiftini hjá lögtingslimum umframt, at vit frá lögtingsumsitingini hava fingið svarað ymiskum ivamálum.

Í innsavningini er komið fram, at hugtakið eftirløn, sum vanliga verður brúkt í Føroyum um uppsparing til ellisár, í teimum londunum vit samanlíkna okkum við, verður kallað pensjón, og at eftirlønarhugtakið, har tað finst, er ein styttri varandi veiting. Havandi í huga, at pensjónsnýskipanin nýtir hugtakið “pensjón” og ikki “eftirløn”, hava vit valt at brúka orðið “pensjón” allastaðni, har talan er um uppsparing ella innvinning til ellisár, eisini um tey føroysku viðurskiftini, har lógin um samsýning og eftirløn ikki beinleiðis er endurgivin.

1.3 Bygnaðurin í álitinum

Í parti 2 verða nevnd tey høvuðsatlit, sum vit hava lagt dent á í okkara arbeiði, og síðani verður tikið samanum tilmælini. Somuleiðis nema vit heilt stutt við fíggjarligu avleiðingarnar av at seta tilmælini í verk.

Í parti 3 lýsa vit verandi samsýningarskipan v.m. fyri lögtingslimir og varalimir, sundurgreinað í lønarsamsýning, kostnaðarískoyti og kostnaðarendurgjald, ferðaútreiðslur, samskiftisútreiðslur, fráfaringsamsýning (bíðiløn), pensjónsviðurskifti og viðurskifti við deyða og aðrar starvsreglur.

Í parti 4 lýsa vit skipanir í grannalondunum Grønlandi, Íslandi, Danmark og Noregi.

Í parti 5 lýsa vit lønarlagið í Føroyum fyri størv, sum frægast kunnu samanberast í tign og ábyrgd.

Í parti 6 verða tær einstøku ásetingarnar í verandi samsýningarskipan viðgjørd. Fyrst verður tikið samanum, hvussu skipanin er í dag, síðani verða fyrimunir og vansar viðgjørdir og samanbornir við aðrar samanberiligar skipanir bæði í Føroyum og í grannalondunum, sum vit hava valt at samanbera við, við tí endamáli at koma við tilmælum um, hvussu samsýningarskipanin eftir okkara tykki í framtíðini eigur at verða sett saman.

Tórshavn, tann 8. juni 2018

Jógvan Amonsson

Maria á Dul

Gunn Ellefsen

2 Samandráttur

2.1 Høvuðsatlit

Nevndin hefur í arbeiði sínum lagt dent á at koma við einum áliti, har tað gjøgnumgangandi er tilráðing um meira gjøgnumskygni í skipanini, ið er berandi og afturvendandi atlit. Við støði í teimum skipanum, ið eru galdandi í samfelagnum annars og í grannalondum okkara, mælir nevndin til, at skipanin við samsýning og eftirløn/pensjón til lögtingslimir verður tillagað nútíðar-samfelagnum.

Miðað er eftir at fáa eina einfalda samsýningarskipan, sum í bygnaði og støði kann samanberast við líknandi setanarviðurskifti hjá øðrum viðkomandi fakbólklum. Hendan skal eisini, so vítt gjørligt, vera í tráð við gongdina í hinum Norðurlondunum, ið nevndin hefur samanborið við, hvat viðvíkur samsýningum til tinglimir.

2.2 Tilmæli

Í høvuðsheitum mælir nevndin til, at hesar broytingar verða gjørdar viðvíkjandi samsýningini og pensjónini hjá lögtingslimum:

- Lønartalvan hjá tænaðum landsins skal framvegis vera grundarlagið undir lønarsamsýningini.
- Lønarsamsýningin hjá lögtingslimum verða hækkað úr lønarflokki 34 (kr. 38.585 um mánaðin) til lønarflokki 36 (kr. 44.147 um mánaðin) hjá tænaðum landsins.
- Skattafría kostnaðarískoytið (kr. 2.000 um mánaðin) verður strikað.
- Tinglimir fáa, í staðin fyri at fáa útflyggjað ein teldil, útflyggjað eina hóskað farteldu til lögtingsarbeiðið og fáa gildið telefonnýtslu sína, meðan teir hava sæti á tingi.
- Fráfaringarsamsýningartíðarskeiðið verður broytt frá at verða í minsta lagi 4 mðr. og í mesta lagi 6 mðr. til at verða í minsta lagi 3 mðr. og í mesta lagi 6 mðr.
- Tað verður farið frá einari skipan við ongari mótrokning í fráfaringarsamsýningini til, at mótroknað verður í fráfaringarsamsýningini í teimum førum, har tinglimur hefur aðra lønarinntøku í fráfaringartíðarskeiðinum, soleiðis at tað almenna tá bert skal gjalda møguliga munin upp til ásettu fráfaringarsamsýningina.
- Verandi pensjónsskipan verður broytt, soleiðis at farið verður frá verandi skipan við tænaðum pensjón til eina skipan, har landið rindar 15% av lønarsamsýningini hjá tinglimum í eina góðkenda pensjónsskipan. Í hesum sambandi verður sama skiftisskipan nýtt, sum verður nýtt fyri landsstýrisfólkini í sambandi við, at tey eru farin frá at vinna sær tænaðum pensjón til, at landið rindar 15% av lønarsamsýning teirra í eina góðkenda pensjónsskipan.
- Lønarsamsýningar og fráfaringarsamsýningar fara frá at verða goldnar forút til at verða goldnar afturút frá næsta lögtingsvali.
- Allir varalimir, sum hava havt sæti á lögtingi í meira enn trýggjar mánaðar samanlagt í einum valskeiði, og framvegis sita á tingið ein mánaða áðrenn val verður útskrivað, fáa fráfaringarsamsýning í mun til tíðarskeiðið, viðkomandi hefur havt sæti á lögtingi. Varalimir

fáa fráfaringsløn í 1 dag fyrir hvörjar 16 dagar, viðkomandi hefur tikið sæti á tingi, tó í mesta lagi í 6 mánaðir.

- Treytirnar viðvíkjandi fráfaringsamsýningini hjá lögtingsformanninum verða tær somu sum tær viðvíkjandi fráfaringsamsýningini hjá lögmanni.
- Lógin um samsýning og eftirløn landsstýrismanna v.m. verður broytt, soleiðis at lögtingsformaðurin í öllum lutum er javnsettur við lögmann og ekki bara í mun til samsýning.
- Lógin frá 2003 um nevnd at geva lögmanni tilmæli um samsýning og eftirløn landsstýrismanna v.m. verður víðkað til eisini at umfata at geva lögtingsformanninum tilmæli um samsýning og eftirløn lögtingsmanna.

Nevndin mælir til, at allar broytingar verða settar í verk í einum aftaná næsta val, sum ein samlað loysn.

Hetta merkir samstundis, at nevndin mælir frá, at ávís tilmæli verða fylgd og onnur ikki, tí tá er vandi fyri, at ótilætlaðir skeivleikar koma í.

Avleiðingar av at seta tilmælini í verk

Neyðugar tillagingar mugu gerast í viðkomandi lóggávu.

Skiftisskipan má gerast fyri tinglimir, sum hava vunnið sær rættindi eftir verandi pensjónsskipan.

Samlaðu broytingarnar fara at hava við sær, at skipanin viðvíkjandi samsýning og eftirløn lögtingsmanna verður greiðari, at meira gjøgnumskygni verður viðvíkjandi lønarútreiðslunum til lögtingslimirnar, og at tað verður lættari at rokna út, hvussu stórar útreiðslur landið hefur til fyrrverandi lögtingslimir.

3 Verandi skipan í Føroyum

3.1 Løgtingslimir

Løgtingslimir verða sambært stýrisskipanarlógini valdir fyri 4 ár í senn. Løgtingið kann tó, eins og lögmaður, nær tað skal verða, skriva út nýval, sum hevur við sær, at tey lögtingsumboð, sum hava verið, falla burtur, tá nýggja løgtingið er sett.

Samsýning og eftirløn lögtingsmanna er skipað sambært lögtingslóg nr. 12 frá 18. februar 1999. Eingin broyting er gjørd í lógini, síðani hon varð samtykt í 1999.

Niðanfryri eru mest týðandi liðini í lógini lýst.

3.1.1 Lønarsamsýning

Eftir galdandi lóg verða løgtingslimir samsýntir samsvarandi 34. lønarflokk hjá tænastráðgjafum landsins, sum sambært nýggjandi lønartalvuni hjá tænastráðgjafum svarar til eina mánaðarløn á kr. 38.585, meðan lögtingsformaðurin verður samsýntur eftir somu reglum, sum eru galdandi fyri lögmann.

Sambært lögtingslóg nr. 10 um samsýning og eftirløn landsstýrismanna v.m.¹, fær lögmaður eina samsýning, sum er 130% av 40. lønarflokk í tænastráðgjafalógini. 40. lønarflokkur svarar sambært nýggjandi lønartalvuni hjá tænastráðgjafum til eina mánaðarløn á kr. 62.139.

Næstformonnum tingsins og nevndarformonnum verða afturat mánaðarlønini veitt serlig samsýning, sum er kr. 30.000 árliga.

Lögtingsformaðurin og næstformenn sita alt valskeiðið uttan so, at teir sjálvbodnir leggja frá sær ella fyra fimtingar av øllum tinglimum skrivliga krevja nýval av formansskapi².

Lønartalvan hjá tænastráðgjafum er seinast javnað tann 1. oktober 2016, og vóru samsýningarnar hjá lögtingslimum tá³:

---

¹ sum seinast broytt við kunngerð nr. 108 frá 15. september 2015

² jf. §9, stk. 3, í lóg um stýrisskipan Føroya.

³ Sambært Lønardeildini í Fíggiarmálaráðnum er óvist, nær næsta javning verður, sum kemur at ávirka allar omanfyri nevndu upphæddir, men tá ið hon kemur, verður hon afturvirkandi til 1. oktober 2017. Vísandi til samráðingarársritini annars á almenna arbeiðsmarknaðinum, verður javningin mest sannlíkt á leið 2,3% 1.oktober 2017 og áleið 2,5% 1. oktober 2018.

Lønarsamsýning, kr.	Mánaðarlig	Árleg
Lögtingsformaður	80.780	969.368
Næstformenn í tinginum	41.085	493.020
Lögtingslimir, sum eru nevndarformenn	41.085	493.020
Lögtingslimir	38.585	463.020

Samsýningin verður útgoldin mánaðarliga frammanundan frá 1. degi í mánaðinum aftaná, at lögtingið hefur góðkent valbrævið hjá viðkomandi lögtingslimi, til endan á tí mánaði, lögtingslimurin leggur tingsessin frá sær.

Lögtingslimir fáa ikki frítíðarískoyti/frítíðarløn.

3.1.2 Kostnaðarískoyti

Umframt føstu samsýningina, sum er nevnd omanfyri, fáa allir lögtingslimir eitt skattafrítt endurgjald upp á kr. 2.000 um mánaðin fyri t.d. samskiftisútreiðslur v.m.

3.1.3 Kostnaðarendurgjald

Lögtingslimir, sum búa uttanfyri Suðurstreymoy⁴, fáa afturat lønini og kostnaðarískoytinum eitt árligt skattafrítt kostnaðarendurgjald grundað á reglurnar um endurgjald til tænastu- og starvsmenn. Kostnaðarendurgjaldið er roknað út eftir, at lögtingslimir mæta 100 dagar í Løgtinginum um árið.

Kostnaðarendurgjaldið verður latið soleiðis:

- Flutningskostnað við eignum bili við Strandsfaraskipum Landsins 100 ferðir aftur og fram árliga.
- Koyripeningur millum heimstað og Tórshavn 100 ferðir aftur og fram árliga.
- Tímapeningur fyri 10 tímar dagliga (kr. 150 pr. dag) í 100 dagar, tó fáa suðuroyartinglimir fullan dagpening (kr. 250 pr. dag) í 100 dagar.

Sambært §1, stk. 3 í løgtingslóg um samsýning og eftirløn lögtingsmanna fær lögtingslimur, sum er valdur í øðrum valdømi enn Suðurstreymoy, men býr ella kann haldast at hava fast tilhald í Tórshavnar kommunu, endurgjald fyri eykaútreiðslur í hesum sambandi sambært §1, stk. 2, pkt. a, b og c 50 ferðir árliga, samsýning roknað eftir miðtalinum millum Tórshavn og stytstu og longstu farleið til pláss í valdøminum, har hann er valdur.

Tað skal í hesum sambandi viðmerkjast, at teksturin í §1, stk. 3, í lógini er ikki rættaður, síðani Føroyar blivu eitt valdømi.

Skipanin verður sambært Løgtingsskrivstovuni praktiserað soleiðis í dag, at tinglimur, sum áðrenn valið búði uttanfyri Suðurstreymoy, men sum velur at flyta til Havnar, í sambandi við at hann verður valdur á løgting, fær endurgjald fyri eykaútreiðslur svarandi til 50 ferðir árliga.

⁴Tað vil í hesum føri siga uttanfyri Tórshavn, Hoyvík, Argir og Hvítanes.

Fyri hvønn tingdag, tinglimur ikki møtir á lögtingsfundi, verður gjørdur frádráttur í kostnaðarendurgjaldinum, sum er 1/100 av kostnaðarendurgjaldinum.

Niðanfyrri eru nøkur dømi um, hvat tinglimur, ið býr uttanfyri høvuðsstaðarøkið, og sum møtir til allar tingfundir í árinum, hevur rætt til í skattafríum kostnaðarendurgjaldi.

Árligt skattafrítt endurgjald, kr.	Árligt
Norðstreymoy (Vestmanna)	40.600
Eysturoy (Runavík)	56.600
Norðoyggjar (Klaksvík)	63.000
Vágar (Miðvágur)	39.960
Sandoy (Sandur)	45.080
Suðuroy (Tvøroyri)	37.500

Samsýningarnar og kostnaðarendurgjaldið verða sambært §2, stk. 1, í lógini útgoldin við 1/12 mánaðarlíga frammanundan frá 1. degi í mánaðinum, aftaná at Løgtingið hevur góðkent valbrævið hjá viðkomandi lögtingslimi, til endan á tí mánaði, lögtingslimur leggur tingsessin frá sær.

3.1.4 Ferðaútreiðslur

Í sambandi við ferðing uttanlands í lögtingsørindum verður sambært §1, stk. 6, í lögtingslóg um samsýning og eftirløn lögtingsmanna veitt ferðaendurgjald og dag- og tímapeningur eftir somu reglum, sum eru galdandi fyri tænaðstúmenn landsins.⁵

3.1.5 Samskiftisútreiðslur

Í galdandi lóg eru ongar ásetingar um samskiftisútreiðslur. Nevndin hevur tó fingið upplýst frá Løgtingsskrivstovuni, at verandi siðvenja er, at lögtingslimir fáa útflyggjaðan hvør sín teldil til lögtingsarbeiðið. Lögtingslimir fáa annars hvørki telefon ella teldu frá Løgtinginum. Flokkarnir fáa tó eina árliga upphædd at ráða yvir. Upphæddin er ásett eftir talinum á tinglimum⁶.

3.1.6 Fráfaringarsamsýning (bíðiløn)

Vit hava valt frameftir at nýta orðið fráfaringarsamsýning heldur enn bíðiløn, tí at lóg um samsýning og eftirløn lögtingsmanna⁷ nýtir orðið “samsýning” og ikki bíðiløn, og tí at orðið betur lýsir, hvat samsýningin er ætlað til.

Verður lögtingslimur ikki afturvaldur, ella má hann leggja tingsessin frá sær vegna sjúku, fær hann sambært §2, stk. 2, 1. pkt. í lögtingslóg um samsýning og eftirløn lögtingsmanna, samsýning

⁵ Avtala millum Fíggjarmálaráðið og Tænastumannafelag Landsins um dagpening, dagfest 5. februar 2013.

⁶ Reglugerð um stuðul til flokkarnar á tingi og um løn til floksskrivarar. Seinast dagförd 16. februar 2016.

⁷ Ll. nr. 12 frá 18. februar 1999 um samsýning og eftirløn lögtingsmanna.

sambært §1, stk. 1, í somu lóg í 1 mánað fyrri hvørt árið, hann hefur havt sess á lögtingi, tó í minsta lagi í 4 mánaðir og í mesta lagi í 6 mánaðir.

Fráfaringsamsýningin er tann sama sum lönarsamsýningin.

Tá lögtingsformaðurin fer frá, fær hann, sambært §9, stk. 1, í lógini fráfaringsamsýning í 6 mánaðir. Um fráfarinu lögtingsformaðurin framvegis er tinglimur, fær hann bert ta hægru samsýningina.

Mótroknað verður ikki fyrri aðrari inntøku í fráfaringsamsýningini.

3.1.7 Við deyða

Doyr lögtingslimur, fáa hjúnafelagi og/ella börn undir 18 ár sambært §2, stk. 2, 2. pkt., í lögtingslóg um samsýning og eftirløn lögtingsmanna samsýning eftir §1, stk. 1, í somu lóg í 6 mánaðir.

3.1.8 Varalimir

Varalimur fyrri lögtingslim fær sambært §2, stk. 6 í lögtingslóg um samsýning og eftirløn lögtingsmanna samsýning og forvinnur sær eftirlönaraldur frá tí degi, hann hefur fingið tingsins góðkenning, ella um hann tekur við seinni so frá hesum degi, til hann fer frá. Fyrri tíðarskeið, sum er minni enn 30 dagar, verður samsýningin hjá varalimi goldin sum 1/30 av samsýningini fyrri hvønn dag, viðkomandi hefur sæti á tingi.

Varalimur, sum tekur sæti á tingi fyrri lögtingslim, sum er vorðin landsstýrisfólk, hefur rætt til samsýning og forvinnur sær rætt til eftirlönaraldur, eisini um hann/hon fer í farloyvi.

Tá varalimur, sum hefur tikið sæti á tingi av aðrari orsök enn fyrri lögtingslim, sum er vorðin landsstýrismaður, fær farloyvi úr tinginum, hefur varalimurin ikki rætt til samsýning og forvinnur sær ikki eftirlönaraldur í farloyvistíðarskeiðnum.

3.1.9 Pensjónsviðurskifti

Lögtingslimur hefur sambært §4, stk. 1, í lögtingslóg um eftirløn og samsýning lögtingsmanna rætt til egin eftirløn (pensjón), tá ið hann hefur havt sæti á lögtingi í minsta lagi 1 ár tilsamans.

Pensjónin verður útgoldin, tá ið lögtingslimurin fyllir 67 ár, um hann ikki framvegis hefur sæti á lögtingi. Í serligum føri kann lögtingslimur fáa eftirløn frá 60 ára aldri⁸.

Hægsta eginpensjónin er 60% av pensjónsgevandi lönini í 34. lönarflokki, og verður henda veitt, tá ið lögtingslimur hefur havt sæti á tingi í 16 ár ella meira.

Ein lögtingslimur vinnur sær rætt til pensjón soleiðis:

---

⁸ Sbrt. §4, stk. 2 í lögtingslóg nr. 12 frá 18. februar 1999 um samsýning og eftirløn lögtingsmanna.

Eginpensjón	Uppsparing
1. til 8. árið	4,5% árliga
9. til 16. árið	3% árliga
Tilsamans eftir 16 árum	60%

Hægsta pensjónin hjá lögtingsformanninum, sum er 60% av pensjónsgevandi lönini í lønarflokkinum, hann er samsýntur í, verður veitt, tá ið lögtingsformaðurin hevur verið formaður í 8 ár ella meira. Eftirlønin til lögtingsformannin kann tó sambært §10 í lögtingslóg um samsýning og eftirløn lögtingsmanna ongantíð vera hægri enn 60% av 40. lønarflokki hjá tænastrómum landsins.

Sambært §6 í lógini kann tinglimur, sum í útinnanini av lögtingsarbeiðinum kemur so álvarsliga til skaða, at hann verður óarbeiðsførur í ein slíkan mun, at tað gevur rætt til endurgjald eftir lóg um vanlukkutrygging, fáa pensjón, sum um hann hevði havt sæti á tingi í meira enn 16 ár.

Serligar reglur eru í lógini, sum viðgera støðuna, tá lögtingslimur hevur rætt til eginpensjón frá øðrum størvum.

Eisini eru ásettar reglur um pensjón til eftirsitandi hjúnafelaga og børn eftir lögtingslim og lögtingsformenn.

3.1.10 Starvsreglur – onnur störv

Sambært §8 í stýrisskipanarlógini skal lögtingslimur, tá ið góðkent er, at hann er valdur, leggja frá sær øll álitisstörv í nevndum, ráðum o.t., sum eru undir eftirliti landsstýrisins ella, sum landsstýrið hevur skipað hann í, tó undantikin beinleiðis fólkavald umboð.

Sambært §3 í lögtingslóg um samsýning og eftirløn lögtingsmanna hevur lögtingslimur, sum er í starvi hjá landinum, eini kommunu, kommunalimum felagsskapi, landsfyrirøku ella hjá einum konsessioneraðum felag, rætt til farloyvi úr starvi sínum í tíðarskeiðinum, meðan hann hevur sæti á tingi.

Lögtingslimur, sum er í starvi hjá einum av omanfyri nevndu stovnum ella hjá ríkinum, kann í mesta lagi starvast 50% av tíðini í hesum starvi, meðan hann/hon er lögtingslimur ella varafólk fyri lögtingslim. Ongar avmarkingar eru fyri lögtingslimir í privatari vinnu.

Í verandi tingsetu eru fyra tinglimir, sum hava ½ alment starv umframt tingsessin, fimm hava minni enn ½ alment starv umframt tingsessin. Níggju hava privat starv umframt tingsessin (trupult er at seta brot á hesi). Harumframt eru tríggir tinglimir fulltíðarsettir borgarstjórar umframt tingsessin.

At tinglimir hava aðra inntøku frá politiskum arbeiði, t.d. í fólkatinginum ella í kommunustýri, er ikki fevnt av ásetingini í §3⁹.

Hevur lögtingsformaðurin störv í almennari tænastru ella privatimum virkjum, samtøkum ella stovnum, tá hann tekur við, skal hann, sambært §11, stk. 1 í lögtingslóg um samsýning og eftirløn

⁹ Sí serligu viðmerkingarnar til §3 í uppskotinum lögtingslóg sum samsýning og eftirløn lögtingsmanna.

Lögtingsmanna vanliga siga tey frá sær. Løgtingsformaðurin hevur eins og aðrir løgtingstinglimir rætt til farloyvi úr borgarliga starvi sínum.

Løgtingslimir hava, sambært §2, stk. 4 í løgtingslóg um samsýning og eftirløn lögtingsmanna, rætt til farloyvi uttan frádrátt í samsýning og eftirlønaráldri í sambandi við barnsburð ella ættleiðing.

3.1.11 Arbeidstíð, frítíð o.a.

Tá lógin um samsýning og eftirløn lögtingsmanna kom í gildi í 1999 var sambært almennu viðmerkingunum til lógaruppskotið ætlanin, at løgtingslimir skuldu hava lögtingsarbeiðið sum fulltíðarstarv ella í minsta lagi sum høvudsstarv. Lønin hækkaði tá úr 17. til 34. lønarflokk, meðan fundarsamsýningarnar vórðu avtiknar, og bert nevndarformenn fingtu samsýning.

At tingmannastarvið ikki er eitt fulltíðarstarv burturav sæst aftur í ásetingini, har tað er ásett, at tinglimir kunnu hava hálv tíðar alment starv við síðuna av tingarbeiðinum, og at eingin avmarking er fyri at hava privat starv við síðuna av. Tað er einans løgtingsformaðurin, ið er avmarkaður, tá ræður um hjástørv. Løgtingsformaðurin verður løntur ájavnt við lögmann og skal, eins og lögmaður/landsstýrismenn, leggja onnur størv frá sær.

Tingið kemur saman á Ólavsøku, og setanin varðar til Ólavsøku árið eftir. Tað eru kortini tíðarskeið, har virkseimið í tinginum ikki er so stórt. Tað er vanliga "fríðarligt" í august og september, og so eisini í januar og "vanliga" fer tingið heim í summarfrí tað mesta av mai, júní og júlí. Um hugt verður at undanfarnu árunum, so hava higartil í hesum tingárinum verið 77 fundir, í 2016 vóru 80 fundir, í 2015 vóru 77 fundir, í 2014 vóru 89 fundir og í 2013 vóru 96 fundir. Øll árin hava verið færri fundardagar enn fundir, tí fleiri fundir hava verið sama dag.

Tinglimir kunnu vænta at arbeiða í nevndunum, tá tingið ikki er saman. Fíggjarnevndin hevur flest fundir og hevur havt uml. 40 fundir um árið seinnu árin. Hinar nevndirnar hava nakað færri fundir.

Tað er trupult at siga, hvussu nógv tinglimir hava frí/feriu. Hetta veldst óivað um tinglimin sjálfvan, men sum nevnt omanfyri, so eru tíðarskeið, har minni virkseimi er, og móguleiki er fyri at "halda frí".

Tað verður ikki roknað frítíðarískoyti sambært reglunum um lóg um frítíð av samsýningini, sum tinglimir fáa fyri at røkja tingstarvið.

4 Skipanin í grannalöndum okkara

Vit hava kannað, hvussu viðurskiftini eru viðvíkjandi samsýningum, pensjónum og eftirlønnum v.m. hjá tinglimunum í teimum löndunum, sum vit vanligu samanbera okkum við.

Vit hava hugt at viðurskiftunum í Grønlandi, Íslandi, Danmark og Norra, sum eisini eru tey löndini samanlíknað varð við í sambandi við gerð av álitunum um samsýning og eftirløn landstýrismanna v.m. frá 2012 og 2017.

Í niðanfyrri standandi gjøgnumgongd hava vit bert tikið tey viðurskifti við, sum eru viðkomandi at samanlíkna við tey føroysku viðurskiftini.

Nógv onnur viðurskifti eru regulerað í grannalöndunum, men tey eru í høvuðsheitum knýtt at teirra øðrvísi umstøðum, bæði infrastrukturelt og í mun til stødd av landi og harvið fjarstöðu til høvuðsstaðin, har teirra ting heldur til.

Ymiskt er, sum fyrr nevnt, hvussu hugtøkini “eftirløn” og “pensjón” verða nýtt í ymsu löndunum, so vit hava valt at kalla alt tað, sum verður spart upp til pensjónsárinum fyri “pensjón”, meðan aðrar serligar skipanir rundanum fráfarir, sum tó ikki er fráfaringsamsýning, verða kallaðar “eftirløn”.

4.1 Grønland

Starvið sum landstingslimur

At vera landstingslimur verður í Grønlandi roknað sum eitt fulltíðarstarv. Tað eru tvær setur um árið. Ein frá apríl til og við júní og ein frá september til og við november.

Tað eru ongar avmarkingar ásettar viðvíkjandi, um limirnir kunnu hava onnur störv við síðuna av tingstarvinum.

Landstingslimirnir skulu tó altíð kunna røkja sín tingsess, serliga tá teir eru í Nuuk. Tá skulu teir søkja formansskapin um loyvi at fara úr býnum, meðan seta er, og reglurnar fyri hesum eru sera strangar. Tað er bert í heilt serligum førum, at loyvi verður givið.

Uttanfyrri seturnar eru ikki somu strongu reglur.

4.1.1 Lønarsamsýning

Í Grønlandi fáa landstingslimir eina samsýning, sum er tengd at lønartalvuni fyri tænaðum í Grønlandi (ASG-økið)¹⁰. Samsýningin til landstingsformannin er tengd at 38. lønarrámmu, og samsýningin til landstingslimir er tengd at 35. lønarrámmu.

¹⁰ Samsýningar eru sambært : Landstingslov nr. 22 af 18. december 2003 om vederlag m.v. til medlemmer af Landstinget og Landsstyret m.v. med de ændringer, som er en følge af Landstingslov nr. 1 af 27. marts 2006, Landstingslov nr. 8 af 1. juni 2006, Inatsisartutlov nr. 2 af 15. april 2011, Inatsisartutlov nr. 3 af 3. juni 2015 og Inatsisartutlov nr. 10 af 6. juni 2016.

Umframt lönina fáa landstingslimir aðrar viðbøtur, sum verða javnaðar samsvarandi lønarbrotingunum innan tænaðstúmaðakið í Grønlandi.

Samsýningarnar og viðbøturnar eru hesar galdandi frá 1. oktober 2017 í dkr:

Lønarsamsýning, kr.	Mánaðarlig	Árligt
Formaður í Fólkatínginum	53.253	639.036
Fólkatíngslímur	36.249	434.990

4.1.2 Kostnaðarískoyti

Landstíngslímír hava rætt til kostnaðarískoyti til at rinda útreiðslur, sum standast av tíngarbeiðnum, so sum samskiftisútreiðslur v.m. í sambandi við starvið sum landstíngslímír. Kostnaðarískoyti til tínglímír, sum í løtuni er kr. 67.262 um árið, er ikki skattskyldugt, um útreiðslurnar kunnu skjálprógvast, tað verður goltið saman við lønarsamsýningini, er ikki eftirlønargevandi og verður leypanði prístalsjavnað.

Umframt hetta fáa flokkar ella uttanflokkað landstíngslímír árligt ískoyti til politiskt arbeiði¹¹.

Landstíngslímír, sum búgva uttanfyri Nuuk, fáa frían bústað í Nuuk, so leingi teir eru tínglímír. Teir fáa harumframt endurgoltið flytiútreiðslur til og úr Nuuk eftir galdandi reglum fyri tænaðstúmað.

Landstíngslímír í Nuuk, sum hava embætisbústað, sum teir mugu flyta úr, verða teir valdir inn á tíng, fáa somuleiðis frían bústað.

4.1.3 Arbeiðsamboð

Landstíngslímírnir fáa við byrjan handað teldu og teldil til nýtslu í tíngarbeiðnum. Hesi amboð skulu latast aftur, tá tínglímur fer úr tínginum aftur.

4.1.4 Fráfaringarsamsýning

Landstíngslímír hava rætt til fráfaríngarsamsýning, sum svarar til mánaðarligu samsýningina í tínginum uttan kostnaðarendurgjald.

Fráfaringarsamsýningin verður goltið í minsta lagi í 3 mánaðir, annars fáa teir 1½ mánað samsýning fyri hvørt ár, teir samlað hava sitið á tíngi.

Tað ber ikki til at fáa fráfaríngarsamsýning sum landsstýrislímur og sum landstíngslímur samstundis, tað kann bert ríndast samsýning fyri eitt av embætunum. Starvsaldurin verður roknaður út frá samlaðu funktíonstíðini í báðum embætum, og kann í mesta lagi latast í 12 mánaðir.

Í tíðarskeiðnum fráfaríngarsamsýning verður latin, kann tínglímur fáa ávístan fyribils bústað, sum skal ríndast fyri eftir reglunum, sum eru galdandi fyri leiguíbúðir hjá Grønlandska heimastýrinum. Flytast skal úr bústaðnum, tá tíðarskeiðið, fráfaríngarsamsýning verður goltið, er av.

¹¹ <https://ina.gl/media/2534140/f-nils-publikationer-love-landstingslov-om-oekonomisk-tilskud-til-politisk-arbejde-2018-da.pdf>

Um tann, ið hefur rætt til fráfaringsamsýning, doyr, meðan hann er valdur í tingið, ella meðan hann fær fráfaringsamsýning, hava eftirsitandi hjúnafelagi og börn rætt til fráfaringsamsýningina.

4.1.5 Varalimir

Varalimir fáa fyri hvønn dag teir taka sæti fyri ein lim í landstinginum 1/365 av samsýningini og kostnaðarendurgjaldinum, sum landstinglimirnir fáa.

Varalimir fáa fráfaringsamsýning svarandi til 1 dag fyri hvørjar 8 dagar, teir hava tikið sæti á tingi.

4.1.6 Pensjónsviðurskifti

Frá 1. januar 2004 vórðu pensjónsviðurskiftini hjá landstingslimum skipað soleiðis, at goldið verður til ein pensjónskassa, sum tey antin hava frammanundan, ella ein, sum tey velja. Inngjaldið til skipanina er 10% av lønini frá arbeiðsgevaranum, umframt hetta verða 5% trekt av lønini hjá tinglimunum. Fólk, sum eru yvir 50 ár, tá ið tey gerast tinglimir ella varalimir, fáa eftirlønargjaldið útgoldið sum løn, tí mett verður, at tey hava ov fá ár eftir til, at tey kunnu fáa eina góða uppsparing við hesum.

Áðrenn hesa skipan fingu tinglimir tænaðumannaeftirløn, roknað út frá teirra tænaðumaldri sum limir í landstinginum. Enn eru nøkur tingfólk, sum fáa tænaðumannaeftirløn, tí koyra framvegis tvær skipanir síðuleypandi.

4.2 Ísland

Starvið sum altingslimur

At vera altingslimur verður roknað sum fulltíðarstarv. Altingið er saman frá øðrum týsdegi í september til jóla og so aftur frá hálvum januar til byrjanina av júní. Tað verða hildnir áleið 100 fundir árliga í altinginum. Harumframt er nevndararbeiði eisini í tíðarskeiðnum, tá Altingið ikki er saman.

Roynt verður at halda ein steðg í fundum í tíðarskeiðnum frá hálvum juli til 10. august, so til ber hjá altingslimunum at halda feriu. Í hesum tíðarskeiðnum eru bert nevndarfundir, um tað er alneyðugt.

Í Íslandi er skipanin soleiðis, at Altingið hefur sett eitt lønarráð, “Kjararáðið”¹², sum tekur sær av at viðgera og gera tilmæli um lønarviðurskiftini hjá altingslimum, ráðharrum, hægstarættardómarum og økisráðgjafum.

Ráðið, sum seinast varð valt í júní 2016, telur fimm limir. Limirnir verða valdir fyri 4 ár. Tríggir limir eru valdir av Altinginum, ein av Hægstarætti og ein av Fíggjarmálaráðnum.

Lønarásetingarnar eru tó lógarfestar galdandi fyri bæði altings- og ráðharralønir og eftirlønarviðurskifti teirra. Kjararáðið viðgerð og ger tilmæli, sum so verður staðfest í lóg.

¹² Lønarráðið er sett sambært Altingslóg nr. 130/2016 um Kjararáð, sum var sett í gildi 1. juli 2017

Harumframt hefur Altingið eina “Forsætisnevnd”, sum er mannað við altingsformanninum og fimm altingsvaraformönnum. Forsætisnevndin hefur m.a. um hendi at áseta reglur um rakstur tingsins herundir ymiskar samsýningar so sum lön fyrri álitissessir (nevndarformenn o.a.), ferðaendurgjöld, vistarhaldskostnaðir, tryggingar og aðrar útreiðslur í sambandi við tingmannastarvið.

4.2.1 Lønarsamsýning

Frá 1. mars 2017 eru samsýningarnar hjá altingslimum hesar í dkr:

Lønarsamsýning, kr. ¹³	Mánaðarlig	Árlig
Altingsformaður	110.672	1.328.064
Altingslimir	66.727	800.724
Vara (ting)formenn	15%	
Formenn fyrri fastar nevndir	15%	
1. varaformaður	10%	
2. varaformaður	5%	
Leiðari av andstöðuni (ikki ráðharri)	50%	

4.2.2 Kostnaðarískoyti

Altingslimir fáa endurgoldið móti kvittan útreiðslur teirra í sambandi við starvið sum altingslimir m.a.til at skipa fyrri fundum og tiltøkum, skeiðsvirksemi v.m., tó í mesta lagi 2.420 kr. um mánaðin.

4.2.3 Hýsing

Tinglimir, sum búgva uttanfyrri Reykjavíkarøkið, fáa kr. 8.109 um mánaðin í endurgjaldi fyrri hýsing.

Tinglimir, sum hava dupult húsarhald, fáa 40% av nevndu hýsingarupphædd.

4.2.4 Ferðaútreiðslur

Fyrri ferðing í egnum øki fáa altingslimir kr. 1.815 um mánaðin.

Aðrar ferðaútreiðslur móti kvittan:

Fyrri hesa ferðing fáa altingslimir endurgoldið ferðaútreiðslur móti kvittan:

- Beinleiðis ferðing millum Reykjavík og egið øki.
- Ferðaútreiðslur til og frá ymsum økjum.
- Ferðaútreiðslur til ferðing ísv. luttøku í altjóða parlamentariskum arbeiði.

4.2.5 Samskiftisútreiðslur

Allar telefonútreiðslur verða endurgoldnar móti kvittan.

4.2.6 Annað

Landstingsformaðurin hefur bíl.

Altingslimir hava hvør sína skrivstovu og fáa grundleggjandi skrivstovutænastu. Altingslimir fáa útflyggjað farteldu og teldil. Hesi amboð skulu latast aftur tá altingslimur fer úr tinginum. Altingslimir fáa harumframt galdið fyri telefonútreiðslur og fáa annaðhvørt ár ISK 80.000, svarandi til umleið dkr. 4.876 at keypa fartelesfon fyri. Fartelesfonin skal ikki latast innaftur.

4.2.7 Fráfaringarsamsýning

Altingslimir fáa fráfaringarsamsýning í 3 mánaðir, um teir hava sitið eina setu. Hava teir sitið tvær setur ella meira, fáa teir 6 mánaða fráfaringarsamsýning. Um fyrrverandi tinglimur fær nýtt starv í tíðarskeiðnum, hann fær fráfaringarsamsýning, og lønin er hægri enn fráfaringarsamsýningin, fellur fráfaringarsamsýningin burtur, er lønin lægri, verður mótröknað í fráfaringarsamsýningini.

4.2.8 Varalimir

Varatinglimir fáa somu samsýning og kostnaðarendurgjald sum tinglimir, meðan teir eru á tingi. Varalimir fáa ikki fráfaringarsamsýning.

4.2.9 Pensjónsviðurskifti

Frá 25. apríl 2009 at rokna er lógin um almenna pensjónsgrunnin eisini galdandi fyri altingslimir. Hesin eftirlønargrunnur er opin fyri øllum starvsfólkum hjá statinum.

Tinglimir gjalda 4% av allari løn sínari inn í grunnin. Harafturat rindar staturin 11,5% av lønini sum partur arbeiðsgevarans.

Tinglimir, sum høvdu vunnið sær rættindi eftir gomlu lógini áðrenn 2009, varðveita tey rættindini.

4.3 Danmark

Starvið sum fólkatingslimur

Tað framgongur ongastaðni, at tað at vera fólkatingslimur er eitt fulltíðarstarv. Sambært umsitingini hjá Fólkatingsinum er orsøkin til hetta, at tað at verða fólkatingslimur ikki verður mett at verða eitt “starv”, men eitt “hverv”. Hetta er trupult at umseta til føroyskt, tí “hverv” sambært Sprotanum er tað sama sum “starv”, men á donskum verður tað ikki mett at vera tað sama.

Ongar ásetingar ella avmarkingar eru heldur um, hvørt ein fólkatingslimur kann hava annað starv, meðan viðkomandi er fólkatingslimur.

Fólkatingsið er saman frá fyrst í oktober til fyrst í júní. Fólkatingsið verður tó eisini kallað saman í tíðarskeiðnum frá júní til september, um okkurt er at viðgera. Vísandi hertil vóru fólkatingsfundir bæði í júní og september 2016.

Tað verða hildnir umleið 100 fundir í Fólkatingsinum um árið (112 í árunum 2015 – 2016). Harumframt er nevndararbeiði eisini í tíðarskeiðnum, tá fólkatingsið ikki er saman.

Ein “Vederlagskommissión” var sett í 2014 at endurskoða samsýningar og pensjóns- og eftirlønarviðurskiftini v.m. hjá donskum borgarstjórum, regiónsformonnum, fólkatingslimum og ráðharrum.

Niðurstøðan var lögð fram í einum álit í 2016¹³. Har vóru nógv tilmæli til broytingar, men í nýggjastu vallógini, sum er sett í gildi, eru langt frá øll tilmælini tikin við.

Mest áhugaverda tilmælið var at kollvelta verandi donsku pensjónsskipanina fyri tinglimir soleiðis, at fólkatingslimir framyvir skuldu hava somu pensjónsskipan, sum alment sett starvsfólk í Danmark hava. Høvuðssjónarmiðið í tilmælinum var, at fólkatingslimir skuldu fáa meira í samsýning, meðan teir vóru virknir tinglimir og minni aftaná. Hetta var eitt av teimum tilmælum, sum ikki vann frama, tá vallógin var broytt.

4.3.1 Lønarsamsýning formaður og fólkatingslimir

Í Danmark er samsýningin til limir í Fólkatunginum hendan (oktober 2017):

Lønarsamsýning, kr.	Mánaðarlig	Árligt
Formaður í Fólkatunginum	121.518	1.458.214
Fólkatingslimur	54.108	600.643

Soleiðis eru reglurnar sambært donsku vallógini:

4.3.2 Fólkatingsformenn

Samsýningin til fólkatingsformannin er 125% av samsýningini til ráðharrar. Kostnaðarendurgjaldið er samsvarandi reglunum fyri fólkatingslimir.

Pensjóns- og eftirlønarviðurskifti hjá fólkatingsformanninum eru samsvarandi reglunum fyri ráðharrar. Fær ein pensjóneraður formaður ráðharrasess, fellur formanspensjónin burtur.

Hevur ein bæði verið fólkatingsformaður og ráðharri verður ásett ein pensjón, og pensjónsaldurin er tá tær samanlögdu funktiónstíðirnar.

Fráfaringarsamsýning fyri fólkatingsformenn

Fólkatingsformenn fáa fráfaringarsamsýning í minst 6 og í mesta lagi í 36 mánaðir, alt eftir hvussu long formanstíðin hevur verið. Øll onnur inntøka verður móttroknað í fráfaringarsamsýningini.

Pensjón fyri fólkatingsformenn

Fólkatingsformaðurin hevur rætt til pensjón aftaná í minsta lagi 1 ára formanstíð. Pensjónin verður roknað út frá, hvussu long formanstíðin hevur verið. Hægsta pensjón fæst eftir 8 ára formanstíð og er (í oktober 2017) kr. 23.581 um mánaðin.

¹³ Januar 2016 Rapport fra Vederlagskommissionen

Samsýningarnar verða javnaðar eina ferð árliga hvønn 1. apríl við sama javningarprosentí sum samsýning til ráðharrar sambært “lov om vederlag og pension m.v. for ministre¹⁴”.

4.3.3 Fólkatingslimir

Kostnaðarískoyti

Fólkatingslimir fáa kostnaðarískoyti til at rinda útreiðslur í sambandi við starvið. Kostnaðarískoytið er kr. 5.173 um mánaðin pr. 1. oktober 2017 (fyri fólkatingslimir úr Føroyum og Grønlandi er kostnaðarískoytið kr. 6.637.

Kostnaðarískoytið er skattafrítt.

Hýsing

Fólkatingslimir, sum búgva uttanfyri Sæland, fáa tillutað frían bústað frá Fólkatinginum. Teir fáa harumframt gjald fyri dupult húsarhald.

Ferðaútreiðslur¹⁵

Fólkatingslimir fáa endurgoldið útreiðslur til almenn flutningsfjør og ferðir í sambandi við fólkatingsarbeiði.

Fólkatingslimir fáa harumframt fríkort til: DSB, MOVIA og Kbh. Metro.

Fólkatingslimir kunnu fáa endurgjald fyri útreiðslur í samband við koyring í egnum bili millum egnan bústað og Christiansborg, bústað og politiskar fundir og Christiansborg og politiskar fundir, um útreiðslurnar koma í staðin fyri ein innanríkisflogferðaseðil, og útreiðslurnar ikki eru hægri enn kostnaðurin av hesum flogferðaseðli.

Fólkatingslimir, sum búgva uttanfyri høvuðstaðarøkið, kunnu fáa endurgjald fyri koyring í egnum bili frá egnum bústaði til næstu floghavn/tokstøð, um ikki skikkað alment ferðasamband er, tá limirnir skulu til ella frá Christiansborg ella luttaka í tænastriferð fyri Fólkatingið uttanlands.

Ferðaendurgjald er samsvarandi reglunum ásettar av skattaráðnum.

Fráfaringarsamsýning

Fráfaringarsamsýning verður latin, um limur fer úr fólkatinginum orsakað av fólkatingsvali ella sjúku, í minst 6 mánaðir og í mesta lagi 24 mánaðir, - alt eftir hvussu leingi viðkomandi samanhangandi hevur sitið í Fólkatinginum ella verið limur í Europaparlamentinum, um talan er um eitt samanhangandi tíðarskeið. Hevur viðkomandi verið limur í báðum parlamentunum, telur tó bert eitt tíðarskeið. Fráfaringarsamsýningin er hin sama sum lønarsamsýningin. Mótroknað verður fyri

¹⁴ Lov om vederlag og pension m.v. for ministre, jf. lovbekendtgørelse nr. 273 af 20. april 2004, med de ændringer, der følger af § 16 i lov nr. 1587 af 20. december 2006, lov nr. 704 af 25. juni 2010, lov nr. 480 af 30. maj 2012, lov nr. 743 af 1. juni 2015, § 17 i lov nr. 628 af 8. juni 2016 og lov nr. 492 af 22. maj 2017.

¹⁵ http://www.ft.dk/~media/sites/ft/pdf/medlemmer/om-medlemmer/medlemmernes-vilkaar/folketingets_rejseregler_2017.ashx?la=da

aðra inntøku í fráfaringsamsýningini tó ikki fyri kr. 137.959 fyrstu 12 mánaðirnar í fráfarings-tíðarskeiðnum.

4.3.4 Varalimir

Samsýning

Varalimir fáa samsýning frá degnum eftir, at tann, tey taka sæti fyri, er farin frá og til endan av tí mánaðinum, har tann, tey hava sæti fyri, tekur sætið aftur, ella vildi verið farin úr fólkatinginum.

Fráfaringsamsýning

Varalimir fáa fráfaringsamsýning í einum tíðarskeiði, sum svarar til helvtina av setanartíðar-skeiðnum, um setanin hevur vart í minsta lagi í 6 mánaðir.

Mótroknað verður í fráfaringsamsýningini á sama hátt sum hjá fólkatingslimum.

4.3.5 Eftirløn – og Pensjón

Eftirløn

Eftirløn hjá fólkatingslimum er ein skipan til tá ein fólkatingslimur tekur seg aftur, og hon kann rindast um viðkomandi er limur í arbeiðsloysistrygging og hevur goldið eftirlønargjald. Eftirlønarskipanin gevur møguleika fyri at gevast á arbeiðsmarknaðinum upp til 5 ár áðrenn fólkapensjónsaldur.

Øll gjøld verða javnað samsvarandi javning í lóg um tænaðummannapensjón.

Pensjón

Nýggj lóg kom í gildi í 2017¹⁶

Lógin er galdandi fyri øll, sum vera vald ella afturvald í Fólkatingið við fyrsta val aftaná, at lógin er komin í gildi. Fyri limir, sum fara úr Fólkatinginum við fyrsta val aftaná, at lógin kom í gildi ella fyrr, eru fyrr galdandi reglur framvegis galdandi.

Fólkatingslimir vinna sær pensjónsrætt, tá teir í einari ella fleiri setum hava verið limir í Fólkatinginum í minst eitt ár. Ongin fær tó fólkatingspensjón so leingi, sum viðkomandi fær lønarsamsýning ella fráfaringsamsýning frá Fólkatinginum.

Ein fyrrverandi fólkatingslimur, sum varð valdur áðrenn 1. juli 2007, kann fáa fólkatingspensjón útgoldnað, sum er invunnin áðrenn 1. juli 2012, tá viðkomandi fyllir 60 ár.

---

¹⁶ Lov om valg til Folketinget, jf. lovbekendtgørelse nr. 392 af 26. april 2017 med de ændringer, der følger af lov nr. 493 af 22. maj 2017, lov nr. 708 af 8. juni 2017 og lov nr. 714 af 8. juni 2017

Fólkatingspensjón

Fólkatingspensjón, sum er innvunnin aftaná 1. júlí 2012, kann í fyrsta lagi rindast út, tá fyrrverandi limurin røkkur aktuelum pensjónsaldri, ístaðin kann vera veitt eitt ískoyti, inntil viðkomandi røkkur fólkapensjónsaldri, sum fyri hvørt límaár er 1/20 av ískoytinum sambært tænastrámannapensjónslógini §6 stk. 3. Við útgjaldi styttri enn tvey ár aftaná pensjónsútgjaldingaraldurin, verður ískoytið tó helvtarbytt.

Harumframt verður eitt fyrítíðarpensjónsfrádráttur drigin frá soleiðis:

Fyrítíðarpensjónsfrádráttur

- Við útgjaldi styttri enn 1 ár aftaná pensjónsútgjaldingaraldurin 17 pct.
- Við útgjaldi frá 1 til 2 árum aftaná pensjónsútgjaldingaraldurin 14 pct.
- Við útgjaldi frá 2 til 3 árum aftaná pensjónsútgjaldingaraldurin 6 pct.
- Við útgjaldi frá 3 til 4 árum aftaná pensjónsútgjaldingaraldurin 5 pct.
- Við útgjaldi frá 4 til 5 árum aftaná pensjónsútgjaldingaraldurin 4 pct.
- Við útgjaldi frá 5 til 6 árum aftaná pensjónsútgjaldingaraldurin 3 pct.
- Við útgjaldi frá 6 til 7 árum aftaná pensjónsútgjaldingaraldurin 1 pct.

Fólkatingspensjón sum er innvunnin aftaná 1. júní 2017, kann í fyrsta lagi rindast út, tá viðkomandi røkkur fólkapensjónsaldri.

Hægsta pensjón fæst eftir 20 ár sum fólkatingslimur, og aktuella hægsta upphædd er kr. 29.636 (oktober 2017) um mánaðin, svarandi til 57% av skalatrin 51 hjá statstænstumönnum uttan arbeiðs-marknaðargjöld.

Pensjónin verður vunnin soleiðis:

1 - 9 ár	3,25%
10 - 17 ár	2,80%
18 - 19 ár	1,80%
20 ár	1,75%

Fráfaringarsamsýningarreglurnar fyri tænastrámann eru eisini galdandi fyri fólkatingslimir.

Eftirsitandi hjúnarfelagi og børn undir 18 ár fáa pensjón eftir serligum reglum.

4.4 Noreg

Starvið sum stórtingslimur

At vera stórtingslimur verður roknað sum fulltíðarstarv. Tingið er saman frá oktober til triðja fríggjadag í júní. Tað verða hildnir áleið 100 fundir í Stórtinginum, harumframt er nevndararbeiðið bæði í Stórtinginsnevndum og í altjóða delegatiónum eisini í tíðarskeiðnum, tá Stórtingið ikki er saman.

Í høvuðsheitum eru ikki fundir í Stórtinginum frá seinastu viku í júní til oktober, men limirnir hava ikki “fri” fyri tað. Tá verður væntað, at teir luttaka í nevndararbeiði og arbeiða í egnum valdømi og fyri flokkinn.

Stórtingslimir hava í praksis ikki meira enn 5 vikur feriu undir vanligum umstøðum.

Í Noregi er eins og í Íslandi valt eitt lønarráð nevnt Stortingets Lønkommission. Ráðið, sum verður valt av Stórtinginum, tekur sær av á hvørjum ári at áseta lønirnar hjá ráðharrum og stórtingslimum. Lønarásetingarnar skulu tó góðkennast av Stórtinginum.

Ráðið hevur ikki um hendi at áseta onnur viðurskifti, so sum pensjón, innivist, bilskipan, kostnaðar- endurgjald o.a. Pensjónsviðurskiftini og fráfaringsamsýningin eru regulerað við lóg, meðan onnur starvsviðurskifti í stóran mun verða ásett av forsætismálaráðharranum.

4.4.1 Lønarsamsýning

Samsýningin hjá stórtingslimum í Noregi er frá 1. maí 2017 í dkr:

Lønarsamsýning, kr.	Mánaðarlig	Árligt
Stórtingsformaður	102.710	1.232.522
Stórtingslimir	58.465	701.582
Varaformaður	14%	
Nevndarformenn	7%	

Lønirnar eru ikki beinleiðis knýttar at nøkrum lønarsáttmála á arbeiðsmarknaðinum, men lønarráðið hevur skyldu til at taka atlit at lønargongdini í samfelagnum annars.

4.4.2 Farloyvi

Í sambandi við farloyvi varðveita stórtingslimirnir samsýningina upp til 14 dagar, um teir ikki fráboða, at teir ikki ynskja tað.

Stórtingið kann eftir umsókn avgera, at limur, sum er í farloyvi, kann varðveita samsýningina í meira enn 14 dagar undir hesum umstøðum:

- Við farloyvi orsakað av sjúku ella skaða.
- Við farloyvi til luttøku í ferð sum limur av sendinevnd, sett av stórtinginum ella formansskapinum.
- Við farloyvi fyri at luttaka á fundum ella fyri at fremja aðrar uppgávur sambært tilnevning av Kongi, Stórtinginum ella ráðið.
- Við farloyvi játtað av vælferðarorsøkum.

Um søkt verður um farloyvi eftir pkt. a), skal læknaváttan latast saman við umsóknini, ella skjótast til ber aftaná, at farloyvi er játtað. Verður hetta ikki gjørt, kann formanskapurin avgera, at samsýningin fellur burtur fyri restina av farloyvinum.

Við barsils-, umsorganar- og føðifarloyvi og farloyvi vegna sjúk børn ella barnaansing, hava limirnir rætt til samsýning eftir somu reglum sum starvsfólk hjá statinum. Hetta sambært kap. 12 í lóg um arbeiðaravernd, kap. 14 í lóg um fólkatrygd og reglunum í “hovedtariffavtalen” hjá statinum. Hetta er eisini galdandi fyri varalimir í tíðarskeiðnum, sum teir eru innkallaðir.

4.4.3 Hýsing

Stórtingið eigur 147 möbleraðar íbúðir í Oslo, sum kostnaðarfrítt verða latnar limum, sum búa meira enn 40 km í koyrifrástöðu frá Oslo.

4.4.4 Ferðaútreiðslur

Stórtingslimir, sum eru í tænaströndum í sambandi við úttíning av stórtingsarbeiði innlendis ella uttanlands, fáa endurgoldið sínar ferðaútreiðslur sambært vanligu reglum hjá statinum.

Stórtingið er at meta sum fasta arbeiðsplássidi fyri stórtingslimirnar. Um ikki annað er avgjørt, verður ferðing millum Stórtingið og bústaðin (antin fyríbils ella fastan) at meta sum privatar ferðir, sum verða rindaðar av stórtingsliminum sjálvum.

Limir, sum búa meira enn 40 km frá Stórtinginum, fáa endurgoldið útreiðslur til ferðing til og frá Stórtinginum við byrjan og enda, “sesonbyrjan” og “sesongenda”.

Við sjúku ella skaða kunnu limir fáa endurgoldið serligar útreiðslur til ferðing til og frá Stórtinginum.

Við farloyvi orsakað av sjúku, skaða ella av vælferðarsøkum, kunnu stórtingslimir fáa endurgoldið ferðaútreiðslur til og frá Stórtinginum og heimstaðið ella annað innlendis upphaldsstað.

Um egið akfar verður nýtt, eru reglurnar um kilometurendurgjald fyri tænastruferðir í statinum galdandi.

4.4.5 Frítíðarpeningur

Stórtingslimir, sum ikki verða afturvaldir, fáa frítíðarpening sambært áseting í “Hovedtariffavtalen i staten” í januar mánaði árið eftir valið.

Frítíðarpeningurin verður roknaður út við stóði í samsýningini, sum er útgoldin seinasta kalendaraár í valtíðarskeiðnum, íroknað fráfaringsamsýningina. Hetta er eisini galdandi fyri fast atknýttir varalimir, sum fara úr Stórtinginum millum 1. juli og 31. desember.

Stórtingslimir, sum gerast ráðharrar, fáa ikki frítíðarpening.

Frítíðarpeningur verður heldur ikki latin varalimum, sum sambært avgerð frá formansskapinum varðveita samsýning í tíðarskeiðnum, aftaná at Stórtingið er farið heim í júní. Hesir fáa feríupening eftir reglum, sum áseta, at teir fáa feríupening útgoldnan í januar árið eftir, at viðkomandi er farin frá sum varalimur.

4.4.6 Varalimir

Varalimir fáa somu samsýning sum stórtingslimir fyri teir dagar, teir taka sæti í Stórtinginum. Teir fáa eisini samsýning fyri hvønn dag ella part av degi, sum er longri enn seks tímar, sum er neyðugur fyri at ferðast til og frá Stórtinginum, og sum fella uttanfyri teir dagar, varalimirnir mæta.

Varalimir kunnu eisini sambært umsókn til formansskapin í Stórtinginum varðveita samsýningina í tíðarskeiðum, sum tey ikki eru innkallað eftir hesum reglum:

- Í tíðarskeiðum uttan fundir í plenum, tá varalimurin mætir fyri stórtingslim, sum væntast at verða burturstaddur eisini aftaná aktuella tíðarskeiðið.
- Árið út aftaná seinasta innkallingardag áðrenn jól, um varalimurin hevur verið inni í minst tveir mánaðir í tíðarskeiðnum og ikki hevur aðra inntøku í tí tíðarskeiðnum, har søkt verður um at varðveita samsýningina.
- Í øðrum serligum førum.

Samsýning til varalimir verða útgoldnar mánaðarliga.

Innkallaðir varalimir fáa endurgoldið faktiskar útreiðslur til gisting í tíðarskeiðnum, teir eru inni.

Fyri valdar limir, sum fara úr Stórtinginum uttan at tað er val, ella sum fáa farloyvi restina av valtíðarskeiðnum, galda somu reglur um samsýning v.m. sum fyri fastar varalimir, sum fara úr Stórtinginum.

4.4.7 Fráfaringarsamsýning

Fráfaringarsamsýning kann veitast stórtingslimum fyrstu 3 mánaðirnar. Eftir umsókn til formansskapin kunnu tey, sum fara frá, søkja um fráfaringarsamsýning. Hendan verður bert játtað, um lögð verður fram eginvátan um inntøkustøðu. Fráfaringarsamsýningin er tann sama sum samsýningin til stórtingslimir.

4.4.8 Eftirløn og pensjón

Eftirløn:

Eftirløn kann veitast aftaná 3 mánaðir og fráfaringarsamsýning upp til 12 mánaðir, um viðkomandi kann dokumentera at vera aktivt arbeiðsleitandi ella í holt við eina førleikagevandi eftirútbúgving. Eftirløn verður ikki veitt tí, sum er í holt við at byrja egið virksema.

Fyri báðar omanfyri nevndu veitingar er galdandi, at tær kunnu minkast ella detta burtur um viðkomandi fær aðra inntøku. Øll inntøka skal skjálprógvast. Inntøka omanfyri NOK 5.000 verður minkað krónu fyri krónu. Arbeiðir viðkomandi meira enn 30 t. um vikuna, fellur veitingin heilt burtur.

Pensjón:

Nýggj lóg “om pensjonsordning for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer” kom í gildi 1. januar 2012.

Broytingin av pensjónsskipanini fyri stórtingslimir og stjórnarlimir hevur við sær, at fyrrverandi pensjónsskipanir eru avloystar av einari pensjónsskipan, ið byggir á somu prinsippir, sum nýggja aldurspensjónin í “Folketrygden”, har pensjónin verður latin sum eitt beinleiðis ískoyti til aldurspensjónina frá “Folketrygden”.

Hetta merkir m.a., at skipanin er farin frá at vera ein bruttoskipan tengd at endalønini, til at verða ein nettoskipan.

Sambært pensjónsskipanini verður pensjónin innvunnin við, at settur verður av ein prosentpartur av samsýningini til stórtingslimir og stjórnarlimir. Innvinningin av pensjónini er 6,03% av samsýning upp til 7,1 G, sum svarar til NOK 583.066 (G – 1.mai 2012 var = NOK 82.122. Síðani er pensjónsuppsparingin 24,13% av samsýningini millum 7,1 G (NOK 583.066) og 12 G (NOK 985.464). Pensjónsuppsparingin verður javnað við lønarvekt fram til aldurspensjónsaldur. Lønarvøksturin verður ásettur av Kongi í statsráð.

Árliga pensjónin verður roknað við at býta innvunnin pensjónsrættindi við einum deilitali. Deilitalið avspeglar væntaðan livialdur aftaná pensjónering. Tað merkir, at pensjónin verður livialdursjavnað á sama hátt sum “Folketrygden”.

Aldurspensjónin kann takast út fleksibult frá 62 til 75 ár eftir somu treytum sum í “Folketrygden”. Møguleiki er somuleiðis fyri at sameina arbeiði og pensjón, uttan at pensjónin minskar.

Óarbeiðsføris- og eftirsitipensjón verður í høgðsheitum veitt samsvarandi reglunum í lóg nr. 26 frá 28. juli 1949 um “Statens pensjonskasse”.

Vunnin rættindi áðrenn útgjalding verða útgoldin í samsvari við lønarvøksturin.

Aldurspensjónin undir útgjalding verður javnað samsvarandi lønarvøkstrinum, tó verða 0,75% frátrekt. Tað vil siga, at pensjónsgjaldið verður javnað sum “Folketrygden”.

Aldurspensjón, sum verður tikin út, áðrenn viðkomandi er 67 ár, skal umroknast frá mánaðinum eftir, at viðkomandi er fylt/ur 67 ár. Tað verður gjørt á tann hátt, at pensjónsgrundarlagið verður javnað við lønarvøkstrinum frá tí, at pensjónin varð tikin út og fram til umrokningartíðspunktið.

Tað eru skiftisreglur, sum tryggja rættindi innvunnin eftir gomlum innvinningskipanum. Fyri tey, sum bæði innvinna eftir gamlari og nýggjari pensjónsskipan, eru reglur um, at pensjónin má ikki vera hægri enn roknaða hægsta pensjónin.

Stórtingslimir, sum ikki høvdu innvunnið rætt til pensjón áðrenn 1. oktober 2009, og stjórnarlimir, sum ikki høvdu innvunnið pensjón áðrenn 1. januar 2012, vinna pensjón eftir nýggju reglunum frá 1. oktober 2009. Fyri allar aðrar limir fingur nýggju reglurnar gildan virknað frá 1. januar 2012.

5. Lønarlagið í føroyska samfelagnum

Av arbeiðssetninginum hjá nevndini sæst, at nevndin í sínum tilmæli skal taka atlit at lønarlagnum í landinum yvirhøvur, og ta tign og ábyrgd, sum liggur í tingsessinum.

Lønarlagið hjá privatu vinnuni í Føroyum er ikki serliga gjøgnumskygt. Tað finnast ikki beinleiðis hagtøl, sum lýsa viðurskiftini nærri, hvørki tá ið talan er um serstakar (individuellar) sáttmálar, ella tá talan er um lønarsamsýning sambært kollektivu sáttmálanum. Kollektivu sáttmálarnir á privata arbeiðsmarknaðinum eru minimumssáttmálar, og tað er ikki óvanligt, at einstøku arbeiðsplássini individuelt avtala eina hægri løn/samsýning enn ásett í kollektiva sáttmálanum.

Tað finnast heldur ikki beinleiðis hagtalsupplýsingar um lønarlagið á almenna arbeiðsmarknaðinum. Í mun til privata arbeiðsmarknaðin er lønarlagið har tó meiri gjøgnumskygt við tað, at alment sett starvsfólk eru starvssett við tilvísing til ein kollektivan sáttmála og hartil hoyrandi lønartalvu uttan móguleika fyri at víkja frá hesum (maksimumsáttmálar). Tað ber eisini til at fáa upplýst frá almennu arbeiðsgevarunum, hvussu leiðarar og starvsfólk eru lønt.

Fyri at fáa eina fatan av lønarlagnum á privatu og almennu arbeiðsmarknaðinum hevur nevndin fingið til vega upplýsingar frá Hagstovu Føroya um lønarútgjaldingar (A-inntøkur) í november 2017 býtt á høvuðsvinnurnar og lønartalstrekkjum.

Privata lønarlagið

Høvuðsvinnurnar eru “Almenn o.o. tænasta”, “Byggivinna o.o. tilvirking”, “Fiskivinna o.o. ráevnisvinna” og “Privatar tænavinnur”. November mánaður er valdur, tí hesin mánaður sambært Hagstovu Føroya er best umboðandi mánaðurin á árinum til at gera eina slíka uppgerð.

Skal lønarsamsýningin hjá tinglimunum samanberast við lønarlagið í privatu vinnuni, meta vit, at av teimum høvuðsvinum, sum hagtølini fyri privatu vinnuna eru býttar í, so kunnu starvsviðurskiftini hjá tinglimum best samanberast við starvsviðurskiftini hjá teimum, sum eru bólkaði undir “Privatar tænavinnur”. Niðanfyrir verða tískil einans víst tøl frá hesi høvuðsvinnugrein.

Talva 1: Tal av lønarútgjaldingum í privatu tænavinnuni í november 2011, 2016 og 2017, býtt í lønartalstrekkir.

Lønarintervallir, kr.	Privatar tænavinnur					
	Tal av lønarútgjaldingum			Lønarútgjaldingar í %		
	2011	2016	2017	2011	2016	2017
0 - 40.000	8.679	9.244	10.045	91,3%	87,2%	86,7%
40.000 - 50.000	445	734	839	4,7%	6,9%	7,2%
50.000 - 60.000	183	291	352	1,9%	2,7%	3,0%
60.000 - 70.000	91	148	143	1,0%	1,4%	1,2%
70.000 - 80.000	45	69	83	0,5%	0,7%	0,7%
80.000 - 90.000	40	36	44	0,4%	0,3%	0,4%
90.000 - 100.000	27	30	19	0,3%	0,3%	0,2%
100.000 -	27	53	57	0,3%	0,5%	0,5%
Tilsamans	9.510	10.605	11.582	100,0%	100,0%	100,0%

Kelda: Hagstova Føroya

Av talvuni sæst, at í november 2011 vóru tilsamans 9.510 lønarútgjaldingar í privatu tænavinnuni, harav 91,3% vóru niðanfyrir kr. 40.000 og 4,7% vóru millum kr. 40.000 og kr. 50.000. Hóast lønarútgjaldingarnar økjast í tali bæði í 2016 og aftur í 2017, so lækkar tann lutfalsligi parturin, sum er niðanfyrir kr. 40.000, meðan so at siga allar lønarútgjaldingarnar í talstrekkingunum omanfyrir kr. 40.000 økjast bæði í tali og lutfalsliga.

Mánaðarliga lønarsamsýningin til lögtingslimir er í dag ásett eftir 34. lønarflokk í lønartalvuni, sum er galdandi fyri tænavinnu landsins. Henda er kr. 38.585 í tíðarskeiðnum 1. oktober 2016 til 30. september 2017. Nýggj avtala er ikki gjørd enn. Karmurin verður væntandi 2,3% hækking í 2017 og 2,5% í 2018. Um hesin karmurin verður nýttur, hevði samsýningin verið kr. 39.472 frá 1. oktober 2017 og kr. 40.459 frá 1. oktober 2018.

Tað skal viðmerkjast, at tøluni omanfyrir einans vísa sjálva A-inntøkuna, sum er útgoldin í privatu tænavinnuni í november 2011, 2016 og 2017. Ongar upplýsingar fyriligga um møgulig eftirlønargjöld ella fríar ágóðar hjá hesum starvsbólki. Heldur ikki er óvanligt, at tað í privatu tænavinnuni verður útgoldið vinningsbýti til eigarar av fyrirkøsum, sum samstundis fáa A-inntøku frá fyrirkøsum. Tí skal eitt ávíst fyrivarni takast í hesum sambandi.

Almenna lønarlagið

Tað lønarlag innan tað almenna, sum best kann samanberast við samsýning til lögtingslimir, er lønarlagið “Almennar tænavinnur”.

Almennar tænavinnur fevna um almennu fyriritingina hjá landi, kommunum og ríkisstovnum, harafturat eru undirvísing og heilsu- og almannaverkini. Nevnt kann, at í landsfyriritingini sjálvari vóru tilsamans 622 persónar í november 2017, sum í meðal finga kr. 35.530 um mánaðin útgoldið í løn.

Talva 2: Tal av lønarútgjaldingum í almennu tænavinnu í november 2016 og 2017, býtt í lønartalstrekkingir.

Lønartalstrekking, kr.	Almennar tænavinnur o.a.			
	Tal av lønarútgjaldingum		Lønarútgjaldingar í %	
	2016	2017	2016	2017
0 - 40.000	13.067	12.619	92,7%	91,9%
40.000 - 50.000	711	765	5,0%	5,6%
50.000 - 60.000	141	172	1,0%	1,3%
60.000 - 70.000	70	70	0,5%	0,5%
70.000 - 80.000	41	46	0,3%	0,3%
80.000 - 90.000	28	18	0,2%	0,1%
90.000 - 100.000	11	13	0,1%	0,1%
100.000 -	22	23	0,2%	0,2%
Tilsamans	14.091	13.726	100,0%	100,0%

Kelda: Hagstova Føroya

Verður lönarsamsýningin hjá lögtingslimum samanborin við aðrar almennar lönir innan almennar ténastur, so svarar 34. lönarflokkur eftir lönartalvuni hjá ténastumannafelagnum til fulltrúar á 7. ári eftir sáttmálanum millum Fíggjarmálaráðið og Búskapar- og Lögfrøðingafelagið.

Til samanberingar kann nevast, at borgarstjórar í føroysku kommununum, sum hava fleiri enn 1.500 íbúgvur, hava eina mánaðarløn upp á kr. 48.771, meðan borgarstjórar við millum 5.000 og 9.999 íbúgvum fáa kr. 52.922 í mánaðarløn, og borgarstjórar við fleiri enn 10.000 íbúgvum fáa kr. 56.618 í mánaðarløn. Hesir eru allir fulltíðarsettir borgarstjórar.

Deildarleiðarar í almennu fyrisingini, sum eru löntir sambært sáttmálanum millum Fíggjarmálaráðið og Búskapar- og lögfrøðingafelagið fáa millum kr. 36.724 og kr. 45.941 í mánaðarløn. Støddin á lönini veldst um útbúgving, ábyrgd og royndir. Flestu alment settu starvsfólk, íroknað borgarstjórar, fáa 15% í eftirløn.

Lögtingsformaðurin er löntur á sama hátt sum lögmaður. Tað er 130% av 40. lönarflokki hjá ténastumönnum landsins, svarandi til kr. 80.781 um mánaðin. Næstformenninir í Løgtinginum verða samsýntir við vanligari tingmannaløn umframt einum mánaðarískoyti upp á kr. 2.500 um mánaðinum og fáa sostatt í alt kr. 41.085 um mánaðin.

Formenninir í teimum føstu lögtingsnevndunum fáa tað sama sum næstformenninir í Løgtinginum.

6 Viðgerð og tilmæli

6.1 Inngangur

Við stóði í frammanfyri standandi gjøgnumgongd av verandi lønarlagi og skipanum í Føroyum og teimum Norðurlöndum, sum vit hava samanborið við, verður í stuttum tikið samanum verandi skipan fyri hvørt øki sær. Síðani verður umrøtt, hvørt verandi skipan er hóskandi samanborið við samfelagsgongdina, síðani verandi skipan varð sett í gildi, eins og umrøtt verður um samfelagslig atlit og menningin á tilsvandi økjum í Norðurlöndunum tala fyri, at broytingar verða gjørdar.

At enda verða niðurstøða og tilmæli gjørd fyri einstøku økini.

6.2 Grundarlagið undir samsýningini til lögtingslimir

Samsýningin til lögtingslimir verður ásett við grundarlagi í lønartalvunum hjá tænastrámonnum landsins. Hetta tryggjar, at lønarlagið hjá tinglimum í stóran mun fylgir tí almenna lønarlagnum.

Núgaldandi lóg um samsýning og eftirløn lögtingsmanna kom í gildi í 1999. Við tí lógini fóru lögtingslimir frá at verða samsýntir samsvarandi 17. lønarflokki í lønartalvuni fyri tænastrámen (kr. 16.067 pr. mánað) til at verða lønt samsvarandi 34. lønarflokki í lønartalvuni fyri tænastrámen (kr. 24.981 pr. mánað).

Grundgevingin fyri lønarhækkingini var sambært almennu viðmerkingunum til lógaruppskotið¹⁷, at lögtingsarbeiðið var økt nógv. Hetta m.a. orsakað av,

- at lóggávu- og eftirlønsmál hjá lögtinginum var økt munandi,
- at tað við nýggju stýrisskipanini varð gjørdur greiður skilnaður millum umsitingina (landstýrið) og lóggávuvaldið (lögtingið),
- at lögtingsnevndirnar sostatt einki umsitingarvald høvdu longur, og
- at tað hevði við sær, at lögtingið ikki fekk tað innlit í umsitingarlig mál, sum tað hevði frammanundan.

Mett varð, at lögtingsarbeiðið var økt so nógv, at lögtingslimir máttu hava lögtingsarbeiðið sum eitt fulltíðarstarv ella í minsta lagi sum høvuðsstarv. Lögtingslimir skuldu tó framvegis hava loyvi at røkja helvtina av møguligum borgarligum starvi, meðan ongin avmarking skuldi verða fyri tingmenn í privatari vinnu. Eftir uppskotinum skuldi lögtingsformaðurin verður samsýntur á sama hátt sum lögmaður, eins og hann skuldi leggja øll onnur stórv frá sær.

Um vit samanbera við skipanirnar í grannalöndum okkara, so hevur Grønland somu skipan, har samsýningin til landstingslimirnar er tengd at lønartalvuni fyri tænastrámen. Í Danmark er serlig lóg galdandi fyri samsýning til fólkatingslimir¹⁸, men upphæddirnar í lógini verða javnaðar á sama hátt sum tænastrámannalønirnar. Í Íslandi og Noregi eru hinvegin við lóg sett serlig lønarráð at taka sær av at viðgera og mæla til samsýningar til ting- og stjórnarlimir.

¹⁷ Lögtingsmál 73/1998

¹⁸ Lovbekendtgørelse nr. 392 af 26. april 2017 med de ændringer, der følger af lov nr. 493 af 22. maj 2017, lov nr. 708 af 8. juni 2017 og lov nr. 714 af 8. juni 2017

Nevndin heldur, at skipanin, har lönarlagið hjá ténastumönnum er grundarlag undir lönsamsýningini, er höskandi og skilagóð. Nevndin heldur tó, at samsýningin og eftirlönnin hjá tinglimum eigur at verða endurskoðað við jövnum millumbilum, eins og samsýningin og eftirlönnin hjá landsstýrisfölkunum verður.

Nevndin mælir tí til, at lönnartalvan hjá ténastumönnum landsins framvegis verður grundarlagið undir lönsamsýningini til lögtingslimir.

Nevndin mælir harumframt til, at lögin frá 2003 um nevnd at geva lögmanni tilmæli um samsýning og eftirlön landsstýrismanna v.m.¹⁹ verður víðkað til eisini at umfata at geva lögtingsformanninum tilmæli um samsýning og eftirlön lögtingsmanna v.m..

6.3 Lönarsamsýning til lögtingslimir

Eftir galdandi lög fær ein vanligur lögtingslimur samsýning samsvarandi 34. lönnarflokki í lönnartalvuni fyri ténastumenn, svarandi til kr. 463.020 um árið. Næstformenn í tinginum og lögtingslimir, sum eru nevndarformenn, fáa kr. 30.000 afturat árligu samsýningini á kr. 463.020 tvs. íalt kr. 493.020, meðan lögtingsformaðurin fær eina samsýning, sum er 130% av 40. lönnarflokki hjá ténastumönnum, svarandi til kr. 969.368 um árið.

Uppgávan hjá nevndini er at meta og koma við tilmæli um, hvör samsýning er höskandi.

Av arbeiðssetninginum hjá nevndini framgongur, at nevndin í sínum tilmæli skal taka atlit at:

- Lönnarlagnum í landinum yvirhøvur
- Teirri tign og ábyrgd, sum liggur í tingsessinum
- Hvussu tingmenn í grannalöndum okkara verða löntir
- Øðrum viðkomandi viðurskiftum

Nevndin metir, at hóast tað eru ávísar líkheitir millum tingmannastarvið og onnur ábyrgdarfull störv, er tað trupult at finna onnur störv í føroyska samfelagnum, sum í síni heild, tá hugsað verður um ábyrgd, arbeiðsviðurskiftir, og at starvið er grundfest í fólkaræðinum, kunnu samanlíknast fult út við tað at vera tinglimur. Umráðandi er harumframt, at samsýningin til lögtingslimir tekur hædd fyri ta umráðandi samfelagsligu uppgávuna, sum politikarar lyfta í einum fólkaræði. Nevndin metir tó, at í mun til ta tign og ábyrgd, sum lögtingslimir hava, og tá hædd verður tikin fyri umráðandi samfelagsligu uppgávuna, sum politikarar lyfta í einum fólkaræði, at lönnarlagið hjá lögtingslimum eigur at verða á hædd við tað hjá alment settum starvsfölkum við rímiliga stórari fakligari ábyrgd.

Nevndin heldur tískil, at lönnarlagið hjá lögtingslimum skal vera samsvarandi tí hjá fulltrúum í almennu umsitingini, sum hava lutfalsliga langa útbúgving og rímiliga høgan starvsaldur.

Tað skal í hesum sambandi viðmerkjast, at samanbering av beinleiðis lönsamsýning hjá lögtingslimum við beinleiðis lönsamsýning til aðrar samfelagsbólkar ikki gevur eina rættvísandi mynd, og tí má takast við ávísam fyrivarni. Nevndin metir t.d., at skattafría kostnaðarískoytið til lögtings-

---

¹⁹ <http://www.logir.fo/Logtingslog/77-fra-06-05-2003-um-nevnd-at-geva-logmanni-tilmaeli-um-samsyningar-og-efartiln-landsstyrismanna>

limir kann metast sum lønarískoyti, tá tað í flestu førum má metast at verða hægri enn tær útreiðslur, ið tað er ætlað sum endurgjald fyri. Tað sama er galdandi fyri kostnaðarendurgjaldið.

Meðan ein lögtingslimur fær samsýning samsvarandi 34. lønarflokki hjá tænaðummonnum íroknað vanligu viðbót (kr. 38.585 um mánaðin), fær eitt landsstýrisfólk samsýning, sum er 110% av 40. lønarflokki hjá tænaðummonnum (kr. 68.353 um mánaðin), t.v.s. knappar 30 t.kr. meiri um mánaðin.

Kostnaðarendurgjaldið hjá lögtingslimum er roknað út frá 100 arbeiðsdøgum um árið, eins og loyvt er lögtingslimum at hava annað starv (tó bert ½ alment starv) við síðuna av lögtingssessinum. Kostnaðarendurgjaldið hjá landsstýrismonnum er roknað út frá 200 arbeiðsdøgum um árið. Eitt landsstýrisfólk skal hinvegin sambært lógini um samsýning og eftirløn landsstýrismanna leggja øll onnur størv frá tær, eisini møgulig nevndarstørv²⁰.

Lutfallið millum ráðharralønir og tingmannalønir í teimum Norðurlondum, sum vit hava samanborið við, liggur millum 1,19 og 1,99, lutfallið í Føroyum er 1,77, sí fylgiskjal 1.

Lønarsamsýningin til lögtingslimir í teimum londum, sum vit hava samanborið við, er í flestu førum hægri enn lønarsamsýningin til lögtingslimir í Føroyum. Somuleiðis er lønarsamsýningin til lögtingsformannin í teimum londum, sum vit hava samanborið við, í flestu førum hægri enn lønarsamsýningin til lögtingsformannin í Føroyum. Hetta tó undantikið í Grønlandi, har lønin hjá lögtingslimum er eitt vet lægri, meðan lønarsamsýningin til lögtingsformannin er rættiliga nógv lægri. Kostnaðarískoytið í Grønlandi er tó, sum sæst omanfyri, nógv hægri enn í Føroyum.

Ein samanbering millum lond skal tó takast við ávísum fyrivarni, m.a. orsakað av, at keypiorkan og skattatrygging eru ymisk í ymsu londunum, umframt at samanberingargrundarlagið ikki er eins, jb. viðmerkingina omanfyri um skattafrí endurgjöld, sum verða veitt í summum førum.

Við at hyggja eftir lønarlagnum í Føroyum fyri starvsfólk við rímliga stórari fakligari ábyrgd og lønarlagnum hjá tinglimum í londunum, vit samanbera við, metir nevndin ikki, at samlaða samsýningin til lögtingslimir eigur at hækka munandi. Tí lögtingslimir fáa í dag tænaðumannaeftirløn, eins og teir fáa skattafrítt kostnaðarískoyti.

Vit meta tó, at samlaða samsýningin til lögtingslimir eigur at verða lögð um, soleiðis at lønarsamsýningin hækkar, samstundis sum tænaðumannaeftirlønin dettur burtur, og skipanin við kostnaðarískoyti verður strikað, jb. niðanfyri.

Við hesum verður skapt meiri gjøgnumskygni í samsýningini til lögtingslimir, eins og fingin verður ein skipan, har tað ber til at samanbera við lønarlagið í samfelagnum annars, og sum gevur betri móguleika at javna í samsvari við gongdina í samfelagnum og grannalondunum.

Nevndin mælir til, at lønarsamsýningin til lögtingslimir verður broytt soleiðis, at lögtingslimir verða løntir ájavnt 36. lønarflokki hjá tænaðummonnum landsins (kr. 44.147 um mánaðin).

Samsýningin og onnur gjöld hjá tingmonnum verða í dag goldin forút. Tað hevur nakrar praktiskar trupulleikar við sær, m.a. tá lögtingslimir fara í farloyvi. Tá er neyðugt at teir rinda útgoldnu samsýn-

²⁰ Løgmaður kann tó í serligum føri loyvi einum landsstýrisfólki at hava annað lønt starv við síðuna av landsstýrissessinum, jb. petti 0

ingina og onnur gjöld, sum eru goldin forút, aftur. Sama er galdandi fyri varalimir, sum fara í farloyvi.

Nevndin mælir til, at útgjaldingin av samsýningum v.m. til lögtingslimir verður umlögð til at vera goldin afturút, frá tí degi teir eru valdir, og at hetta verður galdandi fyri allar lögtingslimir aftaná næsta lögtingsval.

6.4 Kostnaðarískoyti

Lögtingslimir fáa í dag skattafrítt kostnaðarískoyti, áljóðandi kr. 2.000 um mánaðin, sum endurgjald fyri ávísar útreiðslur, ið standast av arbeiðinum. Kostnaðarískoytið verður útgoldið mánaðarlíga saman við lønarsamsýningini.

Trupulleikin við kostnaðarískoytinum er eftir nevndarinnar tykki m.a., at tað ikki er í samsvari við krøvini til almennu fyrisitingina annars. Tá starvsfólk fáa endurgjald fyri útreiðslur, tey hava av starvinum, skal tað skjalprógvast og upplýsast, hvat upphæddin hevur verið nýtt til.

Í Grønlandi fáa landstingslimirnir eisini kostnaðarískoyti. Í Grønlandi er kostnaðarískoytið áljóðandi kr. 67.262 um árið, tvs. umleið kr. 5.600 um mánaðin. Kostnaðarískoytið er ikki skattskyldugt, um útreiðslurnar kunnu skjalprógvast. Altingslimir í Íslandi fáa endurgoldið móti kvittan, útreiðslur teirra í sambandi við starvið sum altingslimir, tó í mesta lagi við kr. 2.420 um mánaðin. Danskir fólkatingslimir fáa skattafrítt kostnaðarískoyti áljóðandi kr. 5.173 um mánaðin²¹.

Nevndin er av tí fatan, at tað í mest møguligan mun skal farast burtur frá skattafríum endurgjöldum fyri ikki-skjalprógvadar útreiðslur, og at lønin í staðin skal hækast til eitt meira hósandi stóði, sí omanfyri.

Nevndin mælir tí til, at skipanin við kostnaðarískoyti verður strikað.

6.5 Kostnaðarendurgjald

Verandi skipan viðvíkjandi kostnaði fyri ferðing til og frá arbeiði er gjørd sum eitt skattafrítt kostnaðarendurgjald, ið verður veitt í mun til, hvar í landinum viðkomandi lögtingslimur hevur bústað.

Ásetingin í §1, stk. 3, í lógini um samsýning og eftirløn lögtingsmanna er soljóðandi;

“Stk 3. Tingmaður, sum er valdur í øðrum valdømi enn Suðurstreymoy, men býr ella kann haldast at hava fast tilhald í Tórshavnar Kommunu, fær sum endurgjald fyri eykaútreiðslur í hesum sambandi samsýning smb. §1, stk. 2, pkt. a, b og c 50 ferðir árliga, roknað eftir miðaltalinum millum Tórshavn og stytstu og longstu farleið til pláss í valdøminum, har hann er valdur. Lögtingsins formanskapur tekur avgerð í ivamálum.”

Endamálið við §1, stk. 3, í lógini er at geva formansskapinum heimild til at verja fyri, at tinglimur, sum, hóast hann í landsfólkayvirlitinum er skrásettur at búgva uttan fyri Tórshavn, í veruleikanum býr í Tórshavn, ikki skal fáa kostnaðarendurgjald sambært §1, stk. 2, í lógini.

²¹ Henda upphædd er pr.1. oktober 2017

Nevndin mælir til, at ásetingin í §1, stk. 3, verður broytt, soleiðis at hon verður soljóðandi: “Stk 3. Tingmaður, sum í landsfólkayvirlitinum er skrásettur at hava bústað uttanfyri Suðurstremoy, men kann haldast at hava fast tilhald í Tórshavnar Kommunu, fær sum endurgjald fyri eykaútreiðslur í hesum sambandi samsýning smb. §1, stk. 2, pkt. a, b og c 50 ferðir árliga, roknað eftir stytstu farleið millum Tórshavn og skrásetta bústaðin. Løgtingsins formanskapur tekur avgerð í ivamálum.”

Nevndin mælir ikki til, at aðrar broytingar verða gjørdar í reglunum viðvíkjandi kostnaðarendurgjaldinum.

6.6 Ferðaútreiðslur

Skipanin viðvíkjandi útreiðslum í sambandi við ferðing uttanlands í lögtingsøringum verður, sambært §1, stk. 6, í lögtingslóg um samsýning og eftirløn lögtingsmanna, veitt ferðaendurgjald og dag- og tímapeningur eftir somu reglum, sum eru galdandi fyri tænaðum landsins.

Nevndin mælir ikki til, at broytingar verða gjørdar í hesi skipanini.

6.7 Samskiptisútreiðslur

Skipanin viðvíkjandi útreiðslum til samskipti hjá lögtingslimum er í dag tann, at lögtingslimir fáa útflyggjað hvør sín teldil til lögtingsarbeiðið.

Nevnast kann, at í londunum, vit hava samanborið okkum við, er skipanin fyri tað mesta tann, at latin verður telda og endurgjald fyri samskiptisútreiðslur.

Nevndin metir, at tað er umráðandi, at lögtingslimir hava hóskaðar arbeidsamboð at nýta í sambandi við tingarbeiðið, og at ein teldil ikki nøktar tann tørvin.

Nevndin mælir tí til, at lögtingslimir, í staðin fyri at fáa útflyggjað hvør sín teldil til lögtingsarbeiðið, fáa útflyggjað eina hóskaðar farteldu. Somuleiðis mælir nevndin til, at lögtingslimir fáa goldið telefonnýtslu sína, meðan teir hava sæti á tingi.

Nevndin mælir til, at tað verða gjørdar nærri ásetingar um hesi viðurskipti í sambandi við, at lögtingslimir fara í farloyvi ella ikki verða afturvaldir, tvs. undir hvørjum umstøðum evt. fartelda skal handast aftur og telefonhaldið strikast.

6.8 Fráfaringarsamsýning (bíðiløn)

Eftir verandi skipan hava lögtingslimir rætt til fráfaringarsamsýning í 1 mánað fyri hvørt árið, teir hava havt sess á lögtingi, tó í minsta lagi í 4 mánaðir og í mesta lagi í 6 mánaðir.

Varalimir, sum hava sæti í tinginum, tá nýval verður útskrivað, hava rætt til fráfaringarsamsýning eftir somu reglum sum aðrir tinglimir.

Varalimir, sum fara úr tinginum áðrenn nýval, hava, óansæð hvussu leingi teir hava havt sæti á tingi, ikki rætt til fráfaringarsamsýning, sum skipanin er í dag.

Tá lögtingsformaðurin fer frá, fær hann fráfaringarsamsýning í 6 mánaðir.

Mótroknað verður ekki fyri aðra inntøku í fráfaringsamsýningini.

Sum sæst í gjøgnumgongdini av skipanunum viðvíkjandi fráfaringsamsýningini hjá tinglimum í teimum Norðurlondunum, vit hava samanborið við, er felags fyri hini londini, at onnur inntøka verður mótroknað heilt ella partvíst í fráfaringsamsýningini.

Vísandi til, at grundarlag ikki tykist vera fyri, at fyrrverandi lögtingslimir skulu fáa útgoldið fleiri lønir í senn, metir nevndin, at tað eigur at verða mótroknað í fráfaringsamsýningini í teimum før-um, at viðkomandi hevur aðra lønarinntøku í fráfaringsartíðarskeiðinum, soleiðis at tað almenna bert skal gjalda munin upp til ásettu fráfaringsamsýningina.

Nevndin dugir harumframt ikki at síggja nakra orsök til, at lögtingslimir skulu í minsta lagi hava 4 mánaðir fráfaringsamsýning, tá tað almenna annars vanliga einans letur í minsta lagi 3 mánaðir fráfaringsamsýning.

Nevndin mælir til, at skipanin verður broytt soleiðis, at lögtingslimur, sum leggur frá sær, fær samsýning í 1 mánað fyri hvørt ár, viðkomandi hevur havt sæti á lögtingi, tó í minsta lagi 3 mánaðir og í mesta lagi 6 mánaðir.

Nevndin mælir til, at varalimir, sum hava havt sæti á tingi í meira enn trýggjar mánaðir samanlagt í einum valskeiði, og framvegis sita á tingi 1 mánað áðrenn nýval, fáa fráfaringsamsýning svarandi til 1 dag fyri hvørjar 16 dagar, viðkomandi hevur tikið sæti á tingi, tó í mesta lagi í 6 mánaðir.

Nevndin mælir harumframt til, at treytirnar viðvíkjandi fráfaringsamsýningini hjá lögtingsformanninum verða tær somu sum tær viðvíkjandi fráfaringsamsýningini hjá lögmanni, soleiðis, at hansara viðurskifti í øllum verða, sum hjá lögmanni, Mælt verður somuleiðis til, at lógin um samsýning og eftirløn landsstýrismanna v.m. verður broytt, soleiðis at lögtingsformaðurin í øllum lutum er javnsettur við lögmann og ikki bara í mun til samsýning.

Nevndin mælir at enda til, at tað í framtíðini skal mótroknast í fráfaringsamsýningini í teimum førum, har viðkomandi lögtingslimur hevur aðra lønarinntøku í fráfaringsartíðarskeiðinum.

6.9 Pensjónsviðurskifti

Eftir galdandi reglum hevur lögtingslimur rætt til eginpensjón, tá ið hann hevur havt sæti á lögtingi í minsta lagi í 1 ár tilsamans.

Pensjónin verður útgoldin, tá ið tinglimurin fyllir 67 ár, um hann ikki framvegis hevur sæti á lögtingi. Í serligum føri kann lögtingslimur fáa pensjón frá 60 ára aldri²².

Hægsta eginpensjónin er 60% av pensjónsgevandi lønini í 34. lønarflokki, og verður henda veitt, tá ið lögtingslimur hevur havt sæti á tingi í 16 ár ella meira.

Varalimur fyri lögtingslim forvinnur sær í verandi skipan eftirlønaráldur frá tí degi, hann hevur fingið tingsins góðkenning, ella um hann tekur við seinni, so frá hesum degi, til hann fer frá.

²² Sbrt. §4, stk. 2 í lögtingslóg nr. 12 frá 18. februar 1999 um samsýning og eftirløn lögtingsmanna.

Varalimur, sum tekur sæti á tingi fyri lögtingslim, sum er vorðið landsstýrisfólk, forvinnur sær rætt til eftirlønaráldur, eisini um hann fer í farloyvi.

Tá varalimur, sum hevur tikið sæti á tingi av aðrari orsök enn fyri lögtingslim, sum er vorðin landsstýrismaður, fær farloyvi úr tinginum, forvinnur varalimurin sær ikki eftirlønaráldur í farloyvistíðarskeiðnum.

Nevndin metir, at fyrirtreytirnar og grundgevingarnar, ið verandi skipan er bygd á, eru broyttar munandi. Somuleiðis metir nevndin ikki, at tað er skynsamt, at tað almenna við verandi skipan átekur sær kostnaðarmiklar framtíðar skyldur móttvegis borgarum, hvørs virði ikki er gjøgnumskygt og kent, og har virðið ikki samsvarar við pensjónsskipanir og pensjónsstøðið í samfelagnum annars.

Samfelagsliga er nógv broytt síðani pensjónsviðurskiftini hjá lögtingslimum á fyrsta sinni vórðu ásett við lóg. Tá var ikki so vanligt, at lögtingslimir komu úr stórvum við skipaðum pensjónsviðurskiftum og høvdu móguleika at fara aftur í hesi aftaná lokið skeið. Ein av grundgevingunum fyri at gera nógaldandi pensjónsskipanina hjá lögtingslimum var júst, at lögtingsarbeiðið tá varð mettt sum eitt slag av lívsstarvi²³.

Um hugt verður eftir samansetingini av teimum lögtingslimunum, sum í dag manna lögtingið, sæst, at fleiri koma úr stórvum, sum tey kunnu taka við aftur aftaná lokna setu. Harnæst er ofta talan um stórv, sum hava skipað pensjónsviðurskifti, antin sum tænaðsmenn, sambært sáttmála á almenna arbeiðsmarknaðinum ella sambært serstøkum (individuellum) sáttmálum. Í tráð við at fólk eru vorðin meira tilvitað um pensjónsviðurskifti, er tað alt meira vanligt, at pensjónsgjald er ein partur av lønarsamsýningini á arbeiðsmarknaðinum, og frá 1. januar 2014 skulu øll gjalda til egna pensjón sambært Lögtingslóg nr. 49 um eftirløn.

Nevndin metir tí, at tær fyrirtreytir og tær grundgevingar, ið verandi pensjónsskipan er grundað á, serliga rætturin at vinna fulla pensjón eftir 16 árum, ikki longur eru haldgóðar sum grundarlag fyri at halda fast við verandi skipan.

Um hugt verður eftir pensjónsskipanunum hjá tinglimum í londunum, ið vit hava samanborið við, eru mestsum øll hini londini farin yvir til skipanir, har pensjónin á ein ella annan hátt verður goldin sum partur av samsýningini í pensjónsskipanir antin almennar ella privatar. Danmark er einasta land, sum framvegis hevur á leið somu pensjónsskipan til sínar tinglimir sum í Føroyum, men eisini í Danmark eru røddir frammi um at broyta hesa skipan, so hon líkist tí skipan, sum er alment galdandi har.

Nevndin, sum lat úr hondum álit til lögmann um samsýning og eftirløn v.m. til landsstýrisfólk í 2013, spurdi seg fyri hjá Gjaldstovuni, sum hevur um hendi tænaðsmannaftirlønir, um til bar at siga nakað um virðið av verandi eftirlønarskipan hjá landsstýris- og lögtingslimum, men ongin almenn útrokning var tá gjørd hesum viðvíkjandi.

Í tíðindasending tann 17. apríl 2018 í Kringvarpi Føroya kom tó fram, at mettt verður, at landskassin hevur eina skyldu áljóðandi 5 mia.kr. í eftirlønnum til teirra, sum hava verið tænaðsmenn, lögmen, landsstýrisfólk og lögtingslimir.

²³ Sí viðmerkingar til lögtingsmál nr. 25 frá 1992

Nevndin metir, at tað hevur stóran týðning, at pensjónsskipanin hjá lögtingslimum í framtíðini verður soleiðis, at tað ikki skal verða trupult at rokna út, hvussu stórar útreiðslur landið hevur til fyrrverandi lögtingslimir.

Nevndin metir harumframt, at tað hevur við sær størri gjøgnumskygni og er í betri samsvari við restina av arbeiðsmarknaðinum, at lögtingslimir vinna sær meira í samsýning, meðan teir eru virknir, í staðin fyri at fáa stóran part av samsýningini sum pensjón, tá teir eru farnir frá.

Nevndin mælir tí til, at pensjónsskipanin verður broytt, soleiðis at farið verður frá verandi skipan við tænaðstannapensjón til eina skipan, har Løgtingið rindar 15 % av lønarsamsýningini afturat í pensjónsgjaldi í eina góðkenda pensjónsskipan. Hetta skal vera galdandi bæði fyri lögtingslimir og varalimir. Hetta er sama skipan, sum er galdandi fyri landsstýrisfólk, og mælt verður til, at skipanirnar hjá hesum báðum bólkunum í framtíðini í mest móguligan mun vera tær somu.

Tilmælið er grundað á eina samlaða meting av:

- At starvið sum lögtingslimur (eftir 16 árum) ikki longur kann metast sum eitt lívsstarv
- At tað almenna við verandi pensjónsskipan átekur sær eina skyldu, sum ikki samsvarar við støðið á pensjónum á arbeiðsmarknaðinum annars
- At pensjón vanliga í dag verður ásett sum partur av og við støði í útgoldnu lønini
- At tað er umráðandi, at tað er gjøgnumskygni í útreiðslum landsins

Ein tílk pensjónsskipan fer eisini at flyta pensjónsskipanina fyri lögtingslimir í Føroyum móti teimum skipanum, sum flestu londini, ið vit hava samanborið við, eru farin yvir til.

Nevndin mælir til, at nýggja pensjónsskipanin verður sett í gildi fyri øll tey, ið verða vald á lögting á næsta lögtingsvali. Ein skiftisskipan eigur at taka hædd fyri rættindum, sum fyrrverandi og núverandi lögtingslimir og landsstýrisfólk, teirra hjúnaðfelagar og børn, sum landið hevur pensjónsskyldu yvirfyri, hava. Sí í hesum sambandi fylgiskjal 2, sum vísir skiftisskipan, sum er galdandi fyri landsstýrisfólkini sambært lögtingslóg um samsýning og eftirløn landsstýrismanna v.m., sum seinast broytt við kunngerð nr. 108 frá 15. september 2015²⁴

Nevndin mælir til, at sama skiftisskipan, sum verður nýtt til landsstýrisfólk, verður nýtt til lögtingslimir.

---

²⁴ Lögtingslóg um samsýning og eftirløn landsstýrismanna v.m., sum seinast broytt við kunngerð nr. 108 frá 15. september 2015

Fylgiskjal 1

Samsýningar og eftirløn hjá tinglimum og stjórnarlimum - Samanbering

	Føroyar	Grønland	Ísland	Danmark	Noreg
Samsýning:					
Stjórnarleiðari/løgm.	80.781	89.067	87.809	123.538	109.551
Ráðharri/landsstýrisf.	68.353	72.146	79.358	98.830	88.990
Tingformaður	80.780	52.253	110.672	121.518	102.710
Næstformenn	41.085		76.736		66.650
Nevndarformenn	41.085		76.736		62.558
Tingfólk	38.585	36.249	66.727	54.108	58.465
Lutfallið millum tingfólk og ráðharrar	1,77	1,99	1,19	1,83	1,52

Eftirløn					
Arbeiðsgevari	60% av mð. Løn eftir 16 árum á ting. 4,5% í 8 ár og 3% í 8 ár	10,0%	11,5%	Skipanin broytt 1/6-2017	6,03% upp til 82.122 NOK síðani 24,13%
Tinglimur	0%	5,0%	4,0%		
Tingformaður	0%			Maks. 23.582	

Kostnaðarískoyti, sum er skattafrítt	2.000	67.262	Móti kvittan, tó maks. 2.420 kr./mð	5.173	Skulu skjal-prógvast

Kostnaðarendurgjald:					
Tingfólk	Flutning í 100 dagar árliga	Ferða-útreiðslur	Ferða-útreiðslur	Ferða-útreiðslur	Ferða-útreiðslur

Fráfaringar-samsýning:					
Grundupphædd	4 mð. Løn	3 mð. Løn	3 mð. Løn	6 mð. Løn	3 mð. Løn
Eyka	Maks. 6 mð løn. 1 mð. Fyri hvørt ár á tingi.	1,5 mð løn fyri hvørt ár	3 mð fyri fleiri tingsetur	Maks. 24 mð. Løn. (formaður tó 36 mð.løn). Mótrokning, tó ikk fyri 6 mð. Løn	Maks. 12 mð. Løn. Tá skal arbeiðsloysi skjal-prógvast

Fylgiskjal 2

Eftirlønargjaldsprosent									
Ár í Landsstýrinum við tænastrámannalíknandi eftirløn tvörturum og ár í Lögtinginum niðureftir.									
	0	1	2	3	4	5	6	7	8
0	15	13	11	9	7	5	3	2	0
1	14	12	10	8	5	4	2	1	
2	13	11	9	7	4	3	1		
3	12	10	8	5	3	2			
4	11	9	7	4	2				
5	10	8	5	3	1				
6	9	7	4	2					
7	8	5	3	1					
8	7	4	2						
9	6	3	1						
10	5	3							
11	4	2							
12	3	1							
13	3								
14	2								
15	1								
16	0								

7 Keldulisti

7.1 Lógartilfar

Løgtingslóg nr. 12 frá 18. februar 1999 um samsýning og eftirløn lögtingsmanna.

Løgtingsmál nr. 73/1998: uppskot til lögtingslóg um samsýning og eftirløn lögtingsmanna og Undirnevndarálit um samsýning lögtingsmanna.

Løgtingsmál nr. 26 frá 1992 um samsýning lögtingsmanna v.m.

7.2 Annað tilfar

Álit um samsýning og eftirløn v.m. til landsstýrismenn 2012.

Álit um samsýning og eftirløn v.m. til landsstýrismenn 2017.

Rapport fra Vederlagskommissionen 2016.

Lønarhagtøl fyri november 2011, 2016 og 2017 frá Hagstovu Føroya.

7.3 Heimasíður

www.fmr.fo

www.logir.fo

www.logting.fo

www.inatsisartut.gl

www.lovgivning.gl

www.althingi.is

www.kjararad.is

www.lsr.is

www.ft.dk

www.retsinfo.dk

www.modst.dk

www.lovdato.no

www.stortinget.no

www.akademikerne.no

www.spk.no

7.4 Samskipti

Lögtingskrivstofan: Johnhard Klettheyggj, stjóri

Lønardeildin: Fíggjarmálaráðið

Grønland: Heimastýrið í Grønlandi: Økonomi og Personalestyrelsen, Lønservice

Ísland: Upplýsinga- og útgávusviði skrifstofu Alþingis, Hildur Björk Svavarsdóttir, deildarstjóri rannsókn- og upplýsingaþjónustan.

Danmark: Folketingets lovsekretariat Birgit Thostrup Christensen, Lovchef